

2010 m. vasario 19 d., penktadienis

Nr. 7 (883) | Kaina 2,50 Lt

Dailė | Muzika | Teatras | Kinemas | Fotografija

Brangūs skaitytojai,

„7 meno dienos“ skelbia aliarmą ir keičia savo periodiškumą: nuo kovo mėn. internečių savaitraštį ir toliau leisime kas savaitę, bet spaudos variantą, taupydamas lėšas, – tik kas antrą. Stengsimės į jį dėti mūsų požiūriu svarbesnes publikacijas.

Atsiapršome tų skaitytojų, kurie jau užsiplenumeravo „7 meno dienas“ iki metų pabaigos; pageidaujantieji galės susigrąžinti skirtumą, kreipęsi į „Lietuvos paštą“.

Kartu prašome visus norinčius, kad laikraštis išsiltų, net ir interneto skaitytojus, prenumeruotis jį nauja 49,92 Lt kaina iki metų pabaigos, nes būtent prenumerata, o ne platinimas kioskuose yra vienintelės realios mūsų pajamos.

Būsime dėkingi už paramą, kurią skirsite „7 meno dienoms“, pervesdami 2 proc. savo pajamų mokesčio, kol dar valstybė neatėmė ir šios galimybės.

Pildydami Valstybinės mokesčių inspekcijos formą FR0512, adresuokite ją taip:

VšĮ „Meno dienos“, jm. kodas 300007987,
sask. Nr. LT247044060003988597,
Bernardinų g. 10-8, LT-01124 Vilnius.

Formą galite gauti Mokesčių inspekcijos skyriuje, apsilankę mūsų redakcijoje arba užpildyti ją internečių (mokesčių inspekcijos tinklalapio www.vmi.lt nuorodoje „Formos“ įrašykite FR0512 ir užpildykite PDF formato blanką).

2*Šiaulių dramos teatras Vilniuje***5***Roterdamo kino festivaliui pasibaigus**„Post Ars“ retrospekyva*

Akiniai tai ant nosies

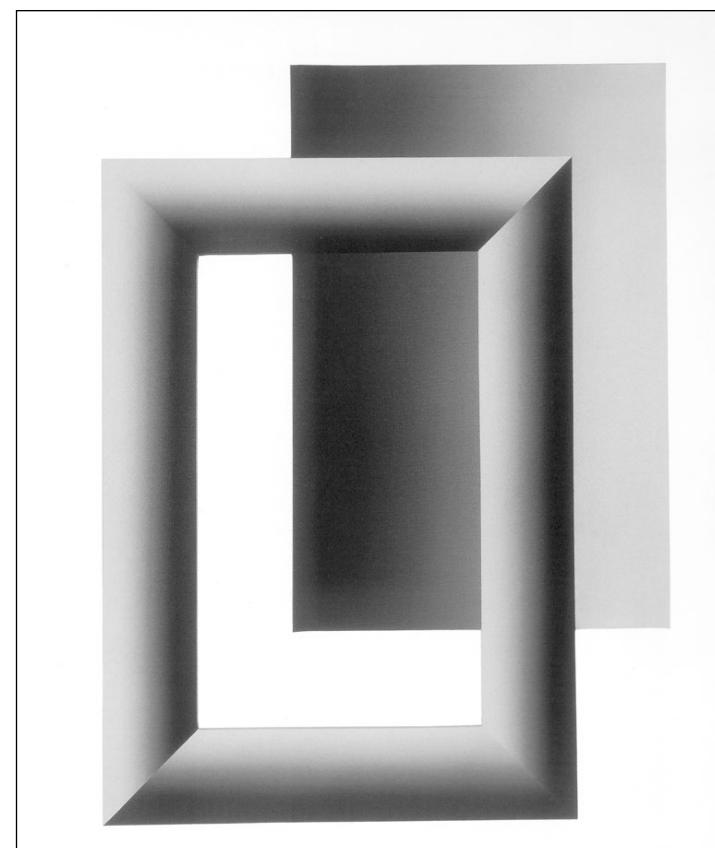
Kazio Varnelio namai-muziejus

Monika Krikštopaitytė

Visi žino buitinį paradoksą, kad jei daiko neįmanoma rasti, vadinais, jis kažkur prieš nosį, gal net rankoje arba ant pačios nosies. Kas per daug arti, tiesiog iškrenta iš regos lauko. Iš šio dėsnio įmanoma gauti ir naudos – pavyzdžiu, per primygines vaišes verta atsisesti prie pat šeimininko. Tuomet tampi veik nematoma ir turbūt vienintele išsaugojusia sveikatą kitam rytui. Patirkinta.

Lygiai taip pat nutiko ir su Kazio Varnelio namais-muziejumi. Jie buvo pernelyg arti, kad būčiau nuėjusi ten anksčiau. O gal prie grubios išsilavinimo spragos atsiradimo prisidėjo ir ankstesni nusivylimai Lietuvos muziejais, nors naujai atsidiariusieji – Nacionalinė dailės galerija, Bažnytinio paveeldo muziejus – vienas po kito drastiškai keičia padėtį. Kita vertus, senieji muziejai savo senumu jau darosi naujaip įdomūs. Prieš kelerius metus negalėjau atsižavęti Kauno karų muziejaus etiketažu (išrašyti kiek banguojančiu dailyrščiu žaliu flomasteriu) arba Kauno Tado Ivanausko zoologijos muziejuje taip perdažytais eksponatais, kad nė paprasciausio gandro neįmanoma pažinti. Egzotiška, bet be paaiškinimų apie specifiką beveik nebuvu ką rekomenduoti.

Kazio Varnelio namai-muziejus pranoko visus mano lūkesčius ir nustebino dėl daugelio dalykų. Pirminiaus – pastatas. Iš išorės toks nepretenzingas, su vienu jaukiu iėjimu atrodė mažutis ir buvo baugu, kad pateksi į pernelyg intymią aplinką. Užėjė drauge su keliais ekskursantais į vidų, patekome į nesibaigiančių tarpusavyje susisiejančių kambarių labirintą. Antrai lankymosi valandai tekant, erdvės niekaip nėjo į pabaigą, jų, regis, tik daugėjo. Pradėjo imti neviltis, kuri apninka geruose dideliuose muziejuose, kad nebepajęgsi visko priimti, o dar taip norėtusi. Erdvės čia antgamtiškos

Kazys Varnelis. „ANU Nr. 2“. 1977 m.

(Hario Poterio mėgėjai privalo apsilankyti vien dėl jų) ir turi labai įdomią istoriją, siekiančią 1608 metus, kai dar priklausė Vilniaus miesto pirklių brolijai.

Antra – ekspozicija. Be neįtikėtinai gausaus klasikinio Varnelio (8 deš.) darbų rinkinio, kurį lengvai atpažįstame kartkartėmis vos keliais vienetais pasirodantį bendrose parodose ar leidiniuose, galima pamatyti ir vėlesnių kūrinii, kurie yra visai kitokie. Nors raiškos minimalizmas ir motyvų abstraktumas išlieka, formas – nebe grynais geometrinės, o turinčios gamtos ap takumo. Tapysena nebe preciziškai (lyg ne ranka daryta) perineanti nuo vienos spalvos į kitą, o kur kas glosesnė. Žinoma, gestiškų potėpių tikėtis nė neverta. Vėlyvasis Varnelis, regis, grįžta prie savo mokytojo Stasio Ušinsko perduotų principų –

sintetinti formos iki pirminiu geometriju figūrų. Aišku, visa tai per filtruodamas per savo kūrybos patirtį. Vėlyvosiose kompozicijose, kaip ir geometrinėse, dažniausiai veikia tik dvi spalvos, ritmas išlieka svarbus, bet kur kas daugiau vietos atsiranda tuščioms erdvėms.

Man absolūciais favoritais išliko klasikiniai virtuoziški Kazio Varnelio darbai. Jų galėjau prisižiūrėti į valias, iki katarsio. Na ir kas, kad dalis jų išdėstyta siauruose koridoriuose (ir todėl gerai nepasiduoda apžiūrėjimui), už tai ima ir atsiranda unikalios sąšaukos su erdve. Pavyzdžiu, ant vienos sienos – tikras didžiulis radiatorius, o ant kitos priešais – analogiškų formų ir spalvų drobė priverčia net šoktel suabejojus savo sąmonės įgalumu ir

NUKELTA | 6 PSL.

Nuo Velyku įki vienos vasaros dienos

Šiaulių dramos teatro spektakliai Vilniuje

Rasa Vasinauskaitė

Tris vasario vakarus Nacionaliniame dramos teatre savo spektaklius rodė šiauliačiai. Gražiai sudėlioje gastrolių repertuarą, Šiaulių teatras tarsi perėjo per epochas – nuo Edmond'o Rostand'o per Augustą Strindbergą iki Jono Fosse. Rostand'o „Sirano de Beržerakas“, nukeliantis į kilnųjį XVII amžių, Strindbergo „Velykos“, žengiančios į XX, ir Fosse „Vienos vasaros diena“, gyvenama šiandien – nuo klasikos iki šiuolaikinės pjesės, kaip ir dera rimtam repertuariniam teatrui. Sakau tai be jokios ironijos, turėdama galvoje vėl pradėtą diskusiją apie valstybiinių teatrų sistemą. Žiūrint kad ir į šiuos tris spektaklius, neatrodė, jog valstybinio teatro padėtis būtų kritiška. Nesenai ir pats teatro vadovas Antanas Venckus kalbėjo: teatrui nestingu žiūrovų, krizės beveik nesijučia, numatyti darbai padaryti. Ne tokia problemiška atrodo ir jaunu aktorių trupėje padėtis – jie vaidina ne tik ankstesniuose, bet dominuoja ir naujesniuose spektakliuose. Juolab kad čia statyti atvažiuoja taip pat jauni režisieriai. Jų Šiauliuse niekad nestigdavo – teatras turi tą traukos jėgą jau nuo senų laikų. Gal ir nedaugelis likdavo ilgėliau, bet debiutuodavo drąsiai, kartais iš tikrųjų sujaukdamis ramią teatro gyvenseną.

Neįsivaizduoju, kas būtų, jei stai-ga valstybiniai teatrai liautusi egzistavę. Šis modelis (turiu omenyje ne finansavimo sistemą) iš tikrųjų yra sovietinis palikimas, tačiau jei jo nebuvo atsisakyta laiku, kilus teatro reformos vajui prieš dešimt ir dvidešimt metų, kirsti iš pašaknų dabar kiek absurdžiška. Juk problema ne tokio teatro modelis, o koks jis yra šiandien, kuo pavirto, kaip ir daugelis kitų sričių. Valstybiniai teatrai tapo monopoliniais, jų vadovai ir trupės – vienvaldžiai pastato, scenos, gamybinių cechų šeimininkais, ir tai yra bėda, o ne nuoseklus ar kryptingas kūrybos procesas. Jei staiga koks ministerijos potvarkis paverstu šį procesą „laisva rinka“, kažin ar po kurio laiko Šiauliai, Klaipėda, Panevėžys apskritai turėtų stacionarų teatrą su savo trupe. Subyréj į mažas grupes, tokie „teatrai“ leistisi po Lietuvą ar pasaulį, stengtasi kaip išmanydami išgyventi ir apie repertuarą, nuoseklų darbų galėtų tik pasvajoti. Pats stipriausias nepriklausomas teatras – OKT/Vilniaus miesto – dirba pagal senaji, repertuarinio teatro modelį, o dauguma čia vaidinančių aktorių nors ir yra laisvi ar „tarnauja“ kituose teatruse, bent jau „kraugo grupe“ priklauso OKT, čia sukūrė savo rimčiausius vaidmenis. Mat svarbiausią kūrybinį, net, sakyčiau, moralinį tokio teatro uždavinį OKT vykdo – savo spektakliais formuoja ir aktorius, ir žiūrovus. Šia prasme tokie yra „Keistuoliai“, dar kelios kitos nepriklausomos trupės.

Kitas dalykas, kad „valstybinio“ modelis ypač nelankstus – užtikrina etatinį saugumą, dėl ko trupė sunkiai atsinaujina, režisieriai neturi galimybės rinktis tų aktorių, kurių jiems reikėtų. Tad turbūt viena iš-eicių – padaryti valstybinius teatrus mobilesnius, skatinti kūrybines su-tartis, ypač aktyvią, konkurencinę teatrų meno vadovą (jei dar yra tokia pareigybė) kaitą, kaip tai vyks ta kitose šalyse ir apie ką pas mus visai pamiršta.

I Vilnių atvežti Šiaulių teatro spektakliai nuteikė gražiai, bet ir apnuogino kai kurias apskritai stacionarios trupės ligas. Nesinori de-juti dėl „sustabarėjimo“ ar nuosai-kumo – iš dalies stacionarus teatras tam tiesiog pasmerktas ir nuolat eksperimentuoti nėra jo tikslas. Tokius uždavinius gali spręsti tik pro-

ba gali slysti tarsi peilis sviestu, tačiau tik tuomet, kai ją valdo stipri režisūra. Antraip ir spektaklis, ir vaidmenys netenka savo jėgos ir formos, susmulkėja. Kaip tik tai atsitiko „Sirano de Beržerakui“ ir „Velykoms“ – labiau pjesės iliustraciją primenantims spektakliams, kurie kartu gerokai paleng-vino ir aktorių užduotis. Be abej, galbūt kalbėti Rostand'o eilėmis, fechtuotis, iki paskutinės akimirkos slėpti meilę Roksanai lyriškā ūžiaikštuoju Sirano vaidinančiam Aurimui Žvinui nėra taip papras-ta, kaip atrodo iš pirmo žvilgsnio, bet į akis krinta vaidmens „motoriškumas“. Tiksliau – Žvinys suvaidina Sirano tik kaip lakios minties meistrą, kuriam yra tas pats, ką kurti – kandžią epigramą ar širdį draskantį meilės prisipažinimą, tas

„Sirano de Beržerakas“

Deja, kaip režisierius pasuko tradi-ciskiausiu keliu, taip juo eina ir aktoriai – spektaklis slysta pjesės paviršiumi, prie situacijos prisilečiama tik pirštų galiukais. Pasijuto režisie-riau nekantrumas, pauzių baimė, nors gali būti, kad ši ne kartą vai-dintą spektaklį ēmė ir sau pritaikė aktoriai. Jei vaidmeniui užteko aktoriaus organiškumo, nebubo bandyta gilintis ir kapystytis po perso-nažo sielą, natūralu, kad ilgainiui spektaklis pasidarė tuščias, išryškė-jio jo sumanymo spragos. Daliaus Jančiausko Elias regis tik kapri-zingas ir aikštingas mescionis, kur-į kamuoją save sureikšminimas – sunkiai suprasi, kokį iš tikrujų ga-lingą psichinį įspaudą ir viđinę su-maišti tiek jam, tiek visai šeimai pa-liko tėvo nusikaltimas ir sesers Eleonoros girdimai. Galima įsivaizduoti, kad Eliso ūmumas, atsainumas sužadėtinei, perdėtas smulkme-niškumas ir izrlumas téra apvalkalas, kurį nusimetus turėtų atsiverti tik-roji esmė. Tačiau pasikeitimais ne-ivyksta, nes už apvalkalo jokios ki-tos paslapties, kito turinio nėra. Todėl atrodo, kad giluminiai šios, tiesi pasakius, ne itin populiaros (gana statiskos ir žodingos) Strind-bergo pjesės kladai, autorius sluoksniuojami kaip žmogu gnuždančios kaltés atmainos, tarsi praslydo pro režisierius ir aktorių akis. Pasitel-kęs dailininkę Birutę Ukrinaitę, Padegimas leidosi į vaizdinį baimės iliustravimą – kreditorius Lindkvistas tapo šmékla, šešeliais išnyran-čią ant sienų-skydų persekiojančia Elias, bet regint supaprastintus per-sonažus, buitinę pažodinę aktorių vaidybą toks sprendimas atrodo juokingas ir gerokai anksčiau nei Lindkvistas demaskuoja Eliso ir re-žisūrinio „Velykų“ sumanymo dirbtinumą. Kai finale pagaliau pasiro-do pats Lindkvistas, vaidinamas Sigito Jakubausko, Heistų baimės apskritai sprogtas kaip muilo bur-bulas. Jakubauskas su pasimégavimu sinkopuoja Lindkvisto intona-cijas, kurių niuansų nuo pykčio, įniršio, gailesčio ir užuoautos, kal-bantis su Elisu, gali suskaičiuoti vi-są daugybę; per kelias minutes aktorius sukuria ne tik personažo „vaizdą“, bet ir jo charakterį, bio-grafiją. Nes Jakubauskas vaidina tragikomiską Lindkvisto, priversto atsisakyti savo pretenzijų Elisui, si-tuaciją, atlieka savotišką Lindkvisto „atsivertimo“ aktą, tuo tarpu ki-ti regisi įstirgė tarp pjesės teksto ir tiesmukos, nepaisant simboliskų užmojų, režisūros.

Tiek „Sirano de Beržerakas“, tiek „Velykos“ tik patikino, kad jaunam žmogui pasiduoti vaidybos inercijai yra pats pavojingiausias da-lykas. Vaidybos lengvumas gal ir ne-ateina laikui bégant, gal yra tiesiog Dievo dovana, bet jo neužtenka norint išlaikyti žiūrovų démesę ir su-interesuotumą. Akys krypsa ten, kur matai aktorius individualiaby. „Sirano de Beržerake“ Roksaną vaidinanti Monika Šaltytė atrodo

atkeliaus iš kitos nei visi veikėjai epochos – jos pojūčiai aštresni, pa-siryžimas mylėti dramatiškesnis. Aktorė suteikia Roksanai moteriško švelnumo ir nemoteriškos stip-rybės, net savo išskirtinio racionalumo ir valdingumo, todėl gana lengvabū-diški šalia jos atrodo ne tik Mindau-go Jurevičiaus vaidinamas išties be savybių ar ryškesniu bruožu „pa-stumdėlis“ Kristianas, bet ir Sirano. „Velykose“ Šaltytė vaidina Eleonorą, šešiolikmetę keistuolę, kuri gržta namo tarsi angelas – nuodēmingas, bet po truputį pradedantis skaidrinti nevilties kupiną atmosferą. Eleonoros keistumas skleidžia-si pamažu: per laužytą ranką plasti-ką, ilgą, idėmų žvilgsnį, raškišas intonacijas; Eleonora girdi ir mato tai, ko nemato ir nejaučia kiti, tad aktorė itin atidi tiek tariamie žodžiams, tiek judešiams. Eleonoros ir jos besiklausančio, nepraleidžian-čio né menkiausio jos nuotaikos pa-sikeitimo Benjamino (Povilas Liu-binas) duetas galėjo išsirutulioti į vieną skaidresnių spektaklio liniją, tiesa, jei aktorius nebūtų pasitenkinęs vien susigūžusio, pakeltu petimi Benjamino pavidalu, o režisierius iš-plėtojęs tarp šių dviejų jaunuolių be-siskleidžiančios meilės temą.

Garsiausias šiuolaikinis norvegų dramaturgas Janas Fosse kažkodėl neprigijo mūsų scenose. Galbūt trikdo jo pjesių kameriškumas, at-virumas bet kokioms interpretacijoms ir vis dėlto gebėjimas jas val-dyti minimalia dramaturgine forma, įtaigiui kalbos ritmu. Albertas Vi-džiūnas rýzosi su šiauliačiais pastattyti „Vieną vasaros dieną“ (premjerą įvyko praejusį metų balandį) – istoriją apie jūron išplaukusį ir ne-grūžus vyra, kurio net ir prabėgus daugeliui metų tebelaukia žmona. Vidžiūnui būdinga aštri, ekspresy- vi režisūra, imponuoja formalioji spektaklio pusė. Idomu buvo, kaip subtilus Fosse pasiduos tokiai interpretacijai. Ir atsitiko paradoxalus dalykas – režisūrinis sumanymas išties nurungė dramaturgą, tačiau kažin ar spektaklis dėl to laimėjo. Scenoje „Vieną vasaros dieną“ įtraukia plastinių ir vaizdininių grafiškumų, idomiai sumanyma vaidybos erdvė, bet kurtina ir atstumia emocijų plūpsniais, elgesio ir jaus-mų isteriskumu. Iš pirmo žvilgsnio tokie kontrastai neįšvengiami: režisierius iškurdino aktorius pilname žvirgždo „kvadrate“ – tai ne tik jų svajonių namo fiorduose aplinka, bet ir gvenimo „skonis“ – pilkas ir aštrus, pavojingas, kaip ir šone kabanti simbolika „blizgė“. Be to, tiek veikėjų santykiai, tiek jų cha-rakteristikos pertekliams judeisiais tarsi šokiu (choreografija Vestos Grabštaitės), kuris sukuria ekspresy-vu emocinės įtampos pokyčių ir pa-skirų epizodų kaitos ritmą. Būtent ši išorinė ekspresija, pabrėžtas vaidybos fiziškumas išstumia „gyveni-mišką“ psychologiją, blokdami

NUKELTA | 3 PSL.

Vyrų balsai išano meto ir šios dienos

Vokalinis ansamblis „Chanticleer“ vėl Vilniuje

Algirdas Klovė

Muzikams profesionalams, o ir klausytojams mėgėjams dažnai didelio pasitikėjimo nekelia meno kolektivai, kurių repertuaras aprėpią daugybę muzikos žanrų. Dažnai šie ansambliai negali vienodai gerai ir profesionaliai atliki visų žanrų kūrinius ir kai kur pasielgia gan atsainiai. Tiesą sakant, turėjau tokį išankstinių nusistatymą ir prieš vyrų balsų orkestro „Chanticleer“ iš JAV (kolektivo meno vadovas ir dirigentas Matthew Oltmanas) koncertą Vilniuje. Šio kolektivo repertuaras aprėpią viduramžių, renesanso muziką, XX amžiaus kompozitorių

akademinę kūrybą, spiričuelius, džiazą, popmuziką ir liaudies dainas. Ir, reikia pripažinti, visa tai drama gan skoningai, profesionaliai ir individualiai traktuojant kick-vieną žanrą. Labai svarbus veiksnys taip pat yra gražūs balsai ir puikus jų valdymas. Dėl sceninio veiksmo galima būtų ir pasiginčyti, kita vertus, tam tikri šou elementai kiek pagyvina programą.

Man susidarė toks įspūdis, kad šis vokalinis ansamblis geriausiai atlie-

ka XV–XVI ir XX amžiaus muziką. Tai buvo galima nesunkiai pajusti klausantis senųjų meistrų Giovanni Pierluigi da Palestrinos (1525–1594) keturbalsio moteto „Veni, sponsa Christi“; XV a. anonimo „Agincourt Carol“; Guillaume’o Dufay (1400–1474) moteto „Lamentatio sanctae matris ecclesiae Constantinopolitanae“; Clement’o Janequino (1485–1558) šansonos „La Guerre (La Bataille de Marignan)“. Tai pat nuostabiai suskambėjo ir XX a. kompozitorių György Ligeti (1923–2006), „Éjszaka“; Chen Yi (g. 1953) „Spring Dreams“ kūrinių. Tai labai sudėtingi ir efektiniai opusai, reikalaujantys didelio darbo ir pastangų. Labai malonai skambėjo Michael McGlynn (g. 1964) „Agnus Dei“; Masono Bates’o (g. 1977) trys dalys iš šešių dailių ciklo chorui *a cappella*, „Sirenos“; Manuelio Sanchezo Acostos (1914–2006) „Paraíso Soñado“, na ir, žinoma, meistriškai aranžuotas ir padainuotas George’o Gershwinio „Sumertime“. Ir kaipgi to gali nepastebėti, jei ši grupė 2008 m. buvo apdovanota už ilgametę ir nuosekliai naujų kūrinių užsakymo bei atlikimo strategiją, nes per visą „Chanticleer“ gyvavimo istoriją ansamblis inicijavo ir igyvendino 70-ies kompozitorių premjeras.

Šio sezono „Chanticleer“ programa „Išano meto“ („In Time Of“), skambėjusi ir Vilniuje, – tai rinktiniai vokaliniai kūriniai iš daugiakultūrinio ir daugiažanrinio septynis muzikos amžius aprépiantį ansamblį repertuaro: nuo grigališkojo choralo, XV–XVI a. renesanso meistrų kūrybos ir XX–XXI a. akademinės kultūros muzikos iki Lotynų Amerikos kompozitorių melodijų bei liaudies, populiarios muzikos dainų, spiričuelių. Esu girdėjęs ne vieną vokalinį ansamblį, kuris dainuoja išvairiausią žanrų ir stilių mu-

ziką ir ne vienas jų koncertavo Lietuvoje, bet „Chanticleer“ turi kažkokį visraktį, kuriuo sugeba atraktinti išvairiausią muzikos stilių duris vienodai gerai, ir turi savo rūbą, kuris tinkia visiems žanram vienodai kokybiškai stilingai aprenkti. Kad ir koki žanrą eksploatuotų, jauti jų firminių ženkla.

Nežinau, ar man labai patinka gaidžio „Chanticleer“ vardas, kuriuo pavadinčias šis mielas kolektivas, bet jei gaidži traktuosime tik kaip giedorėli, tai gal ir neblogo asociacija, nes iš tikrujų šie dyvlikai vyrų savo gražių tembrų balsais ir jų skambančiais deriniais daro stebuklus. „Balsų orkestru“ tituluojamą „Chanticleer“ sudaro visų tipų vyrų balsai: ant rezonuojančiu bosų pamato klojasi baritonų ir tenorų sluoksniai, o juos perveria smailūs kontratenorų (sopranų) „spylgiai“. Turbūt ne veltui 2000 ir 2002 m. jie yra gavę „Grammy“ apdovanojimus, o žurnale „New Yorker“ neseniai buvo pavadinti „pasauliye karaliaujančiu vyrų chorui“. 2008 m. atlikėjų meno portalas „Musical America“ šį kolektivą išrinko „Metų ansambliu“. Šiaurės Kalifornijos didžiausio dienraščio „San Francisco Chronicle“ išskirtas dėl „tonų prabangos ir tiksliai graviruojamos muzikos“, 32-ą sezono įpusėjės ansamblis 2009–2010 metais ketina surengti daugiau kaip 100 koncertų 21-oje Amerikos valstijoje ir 12-oje užsienio šalių, tarp jų Walto Disney’aus koncertų salėje Los Andžele, Niujorko Metropoliteno meno muziejuje, Amsterdame „Concertgebouw“, Vienos „Musikverein“ ar Prahoje „Rudolfinum“ scenose.

2009 m. „Chanticleer“ pirmą kartą koncertavo Airijoje ir Kinijoje, į pastarąjį ketina grįžti birželį, kai Sanchajuje vyks pasaulinė paroda „Expo 2010“. Šiam ansamblui ekstravagan-

„Chanticleer“

NUOTRAUKA IŠ FILHARMONIJOS ARCHYVO

tiškumo netruksta net ir sceninio vaizdo atžvilgiu. Nors ir jūkli i vienodus juodus frakus, savo išmonę realizuoja šukuosenomis, ūsais, barzdomis ar net elementariomis sýsynomis bei grimasomis, negana to – individualiomis eisenomis. Nors „Chanticleer“ žinomas kaip *a cappella* vyrų ansamblis, jis entuziasticiai dalyvauja ir kituose projektuose: džiazo muzikos įrašuose, netradicinių japonų šokėjų spektakliuose ar operų pastatymuose. „Chanticleer“ yra koncertavęs ir įrašinėjės su Londono studijos orkestru, džiazo legenda pianistu George’u Shearingu, Niujorko filharmonijos simfoniniu orkestru. 1994 m. ansamblis sėkmingai atliko Benjamina Britteno operą „Curlew River“. Po trejų metų jis įrašė meksikiečių baroko kompozitorių Manuelio de Zumayos ir Ignacio de Jerusalemo kūrinius su autentišku to meto instrumentų orkestru.

Privačių mecenatų, išvairių fondų ir komercinių korporacijų remiamas ansamblis kasmet rengia įvairiausio pobūdžio edukacinės programos, jose dalyvauja tūkstančiai jaunų žmonių.

Vokalino orkestro „Chanticleer“

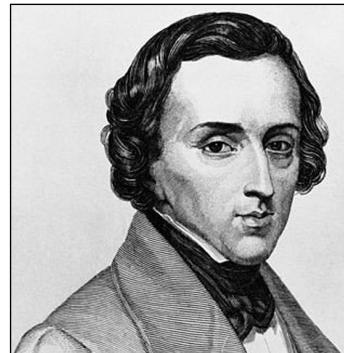
įkūrės Louisas Botto labai mėgo tuomet itin retai atliekamą sakralinę vokalinę renesanso muziką, todėl savo ansamblį pradžioje kreipė būtent šia linkme, įžengdamas į apliečius muzikos pasaulio plotus, kurie pradžioje ir sudarė „Chanticleer“ repertuario branduoli. Vėliau ansambliu ėmės vadovauti kontratenorai Josephas H. Jenningsas labai praplėtė stilistines repertuaro ribas. Tik prieš porą metų ansamblis meno vadovą ir dirigentą pakeitė Matthew Oltmanas (tenoras), dešimtmetį aktyviai dalyvavęs „Chanticleer“ kūrybinėje veikloje.

1988 m. ansamblio vardu buvo įsteigta įrašų kompanija „Chanticleer Records“, per šešerių metus išleista 10 muzikos įrašų albumų. Tie albumai, kaip ir visas repertuaras, stilistiskai skirti. Vienas jų skirtas senajai, kitas XX a. muzikai, trečias spiričueliams, dar kiti – džiazo muzikai, patriotinėms JAV daidoms ir t.t. Yra ir rinktinis – geriausios dainos. Šiuo metu kolektivas yra profesionalus ir visi 12 jo nariai yra etatiniai vokalistai.

Sakoma, kad kai menas grįstas netik entuziazmu, bet ir pinigais, jis neprastėja. Negaliu nesutikti.

Anonsai

Chopino odisėja filharmonijoje

Išryskindama Fryderyko Chopino gimimo 200-iasias metines, vasario 20, 24 ir kovo 3 dienomis Lietuvos nacionalinė filharmonija rengia trijų vakarų ciklą, kurio koncertus simboliskai galima apibūdinti kaip „Senasis Chopinas“, „Naujasis Chopinas“ ir „Jaunystės Chopinas“. Koncertų serijoje skambės garsinės Chopino fortepijono ikonas, mažiau girdėti autorius simfoninių kūrinių ir naujosios kompozitoriaus

muzikos metamorfozės džiazo stiliumi. Ciklo svečiai: prancūzų pianistas Philippe’as Giusiano, lietuvių pianistų fenomenas Petras ir Lukas Geniušai bei lenkų kamerinis orkestras „Aukso“ kartu su savo meno vadovu Mareku Mošiaus ir džiazo *combo* ansambliu.

„Tiek daug rašymo, kalbėjimo, skaitymo ir mąstymo apie Fryderyką Chopiną! Kiek daug retorikos ir poetizmų suklotą jam po koju! Egzistuoja nekritikas, beveik religinis Chopino kultas ar nacionalinio herojaus statusas ir vis tiek atrodo, kad Chopinas iš tikrujų nesuvoktas. Skėsdami jo gelmėje nedristame išsiveržti iš užburto antžmogiško rato, kuris gaubia tuos, prie kurių nuo seno esame įpratę ir kurie prieš mus iškyla tarsi kolosalios bronzinės epochos statulos.“ Taip apie Chopiną 1923 m. savo straipsnyje raše Karolis Szymański, kviesdamas iš naujo, iš tylos ir be prietarų atnaujinti Chopino idėją kultūrinėje sąmonėje ir atskiratyti paplitusio sentimentalizmo.

Vasarį 20 d. iš šeštadieninėj orkestro muzikos koncertų Didžiojoje salėje sostinės publike kviečiama veikiai be prietarų, tarsi *tabula rasa*, kurioje iš naujo galėtų būti įrašyta Chopino muzika. Ją – „Lenkišką fantaziją“, „Andante spianato et Grand Polonaise brillante“ (retai atliekamos autorius kompozicijos fortepijonui ir orkestrui) bei Antrajį fortepijono koncertą – at-

Philippe Giusiano
M. ALEKSO NUOTR.

liks XII tarptautinio Chopino pianistų konkursu Varšuvoje sensacija Philippe’as Giusiano, Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras ir dirigentas Robertas Šervenikas.

Tuo tarpu iš vasario 24 d. koncertų publikai siūloma sugrįžti su aktyvia Chopino muzikos atmintimi, visais įstrigusiais jo kūrybos stereotipais, kurie čia bus sąmoningai transformuojami ir pateikiami jiems neįprastame (netiktamame) muzikos kontekste. „Naujasis Chopinas“ tikrai nėra cilinis atvirukas kompozitoriui“, – taip savo projekto „2010: Chopino odisėja“ pristatymą pradeja Mateuszas Kołakowski ir Piotras Steczekas. Šias Chopino metamorfozes rytiškų pučiamųjų tembrų ir džiazo improvizacijos kryptimi įgyvendinės Tichų miesto kamerinis orkestras „Aukso“, diriguojamas Mareku Mošiaus, bei džiazo *combo* ansamblis.

Galiausiai kovo 3 d. Filharmonijos Didžiojoje salėje Petras ir Lukas Geniušai ketina ne tiesiog šeimyniškai pamuzikuoti, o veikiau

Petras Geniušas

NUOTRAUKA IŠ FILHARMONIJOS ARCHYVO

surengti fortepijono *tour de force*. Abu pianistai atlikis Igorio Stravinskio baletą „Šventasis pavasaris“ transkripciją dviej fortepijonams, o jaunasis L. Geniušas paskambins 24 Chopino etiudus op. 10 ir op. 25, įkūnijusius ne tik techninę fortepijono meno revoliuciją, bet ir pakeitusius žanro statusą iš „emociškai bereikšmių“ pirštų pratimų į meną.

LNF INF.

Gruzinio įspūdžiai

Tarptautiniams Roterdamo kino festivaliui pasibaigus

Linas Vildžiūnas

Sutrumpintai jis vadinas IFFR – International Film Festival Rotterdam. Vykės išprastu lauku (ausiose pabagoje – vasario pradžioje), šiemet festivalis buvo jau 39-as. Vienas didžiausių pasaulyje, IFFR tebestebebi na savo užmojaus, tačiau lankydamas čia nebe pirmą kartą, jau kelintus metus iš cilių juntu sunkiai nusakomus sastingio požymius. Statinių festivalio rodikliai šiemet buvo geresni negu pernai – jį aplankė 350 tūkst. žiūrovų, – tačiau išsigiti bilietai nebebuvo didelė problema, o ypatinga šventiškumo atmosfera kažkur išsklaidė. Manau, kad nemaža dalimi tai lėmė pasiūlos kokybę. Teigama, kad festivalio programą sudaro jaunu talentingu kūrėjų ir patyriusiu meistru filmų derinys, bet autorius saraše kasmet vis mažiau žinomų pavardžių. Tieša, kai kurios pavardės dažnai kartojasi būtent IFFR kontekste, tačiau tai jau vidinės cirkuliacijos aspektas; festivalis puoselėja savus augintinius.

IFFR yra tarsi trinaris darinys, glaudžiai susijęs su besivystančiu šalių kiną remiančiu Huberto Balso fondu ir filmų gamybos muge „CineMart“, ieškančia koprodukcijos pasirinktiems projektams. I konkursinę festivalio programą atrenkama 15 debiutinių arba antrųjų jaunu režisierų darbų, trys iš jų apdovanojami „Tigro“ prizais. Keturi šiemetinio konkurso filmai buvo sukurti remiant Huberto Balso fondi, du iš jų gavo „Tigro“ apdovanojimus. Tai režisierės iš Kosta Rikos Paz Fábrega „Šaltas jūros vanduo“ („Aqua fría de mar“) ir tailandietės Anochos Suwichakornpong „Paprasta istorija“ („Jao nok krajok“). Trečiasis „Tigras“ atiteko meksikiečiui Pedro González-Rubio už filmą „Ijūrą“ („Alamar“). Būsimą Suwichakornpong filmą Princu Claudio fondo premija parėmė „CineMart“, atsirinkusi ir konkurso žiuri primininko, meksikiečio Amato Escalante’s projekta.

Kaltas: skubėdamas į festivalio peržiūras neatkreipiau dėmesio į panasių sasajas, nors tai, kad „CineMart“ pristato festivalio programoje dalyvaujančių autorų projektus, kataloge netgi pabrėžiamą kaip pasirinktos strategijos privalumas, ir nepaižiūrėjau né vieno iš premijuotų filmų. Kažkaip nesudomino jų anotacijos: poetinis žmogus ir gamtos santykis; žmogaus vietos kosmose apmaštymas; poetinis vaikystės pasaulis ir iniciacijos dramatizmas.

Bet vieną tikrai gera filmą, bene geriausią iš visų matytų Roterdamo konkursuose, vis dėlto pamatyti parvko. Tai gruzinų režisierius Levano Koguašvili „Gatvės dienos“ („Quachis dgeebi“), dokumentikai artima maniera sukurtas apibendrantis gyvenimo šiuolaikiniame Tbilisyje – varganos šalies varganoje sostinėje – įvaizdis. Nors siužeto pozūriu tai pirmiausia narkoman-

jos drama. Pagrindinis personažas, keturiadesimtmetis bedarbis Čekis nuolatos trinasi gatvėje su panašaus likimo bendrais. Vienas buvęs jo bendraklasis vardu Zaza tapo ministru, kitas – šventikui, o Čekis vis ritosi žemyn. Socialinė padėtis anaipolt neatspindi šių žmonių intelekto ar dvasinių savybių – tiesiog taip susiklostė. Čekis priklausomas nuo narkotikų, tai seniai suardėjo šeimą, bet pareigos jausmas išliko ir būtinybė prasimanyti pinigų, kad padėtų žmonai ir sūnui, stumia jį į dar beviltiškesnę padėtį. O čia dar korumpuota policija sulaiko jį su įkalčiais ir nori pasinaudoti juo šantažuoti Zazą.

Pats režisierius apibūdina filmą kaip pasakojimą apie prarastąją kartą, išaugusią sovietų sistemoje santykinės gerovės sąlygomis, ne-

linės aplinkos nulemtą, įtraukiančią, absorbuojančią egzistencijos beprasmybę. Tik labai skirtingomis anos ir dabartinės epochos sąlygomis. Atsitiktinę Joseliani herojaus žūtį galėjai suvokti kaip tam tikrą pamokymą, istoriją su moralu. „Gatvės dienos“ nerā jokių paraolių. Ironišką sąlygiškumą pakeitė žiauri tikrovė.

Taip ir neatsakiau sau į klausimą, koks lygio turėjo būti šiemetinis konkursas, jei tokia rimta socialinė studija liko nepastebėta. Nors kiti matyt nominantai aukšto lygio tarsi ir nepatvirtinta. O gruzinų kinas festivalio geografiniame žemėlapyje pirmąkart buvo matomas taip ryškiai: ir konkurse, ir informacineje programoje, kur parodytas Huberto Balso fondo parentas Rusudano Pirveli filmas „Susa“ – realistinis pa-

„Ijūrą“

la“ – atvirą kaltinimą Putino režimui. „Rusiškos pamokos“ pratęsia ir išplečia temą Rusijos užsienio politikos pagrindu.

Vos prasidėjus Rusijos agresijai prieš Gruziją, filmo autorai ējo karštais įvykių pėdsakais, megino patekti į karo veiksmų rajoną iš abiejų pusių: Nekrasovas – iš „vakaru“, t.y. skrisdamas lektuvu į Tbilisi per Vakarų Europą, o Konskaja – iš „rytu“, t.y. per Šiaurės Osetiją ir Rokio tunelį (sovietų laikais nelemtai sujungusį Šiaurės Kaukazą su Užkaukaze), kuriuo į Gruziją riedėjo Rusijos armijos tankai. Galų gale juodviem pavkyo susitikti, o filmas pateikia įvairiapus įvykių panoramą: artilerijos pabūklų sunaikinti Pietų Osetijos gruzinų kaimai, nusiaubta pakelė, gruvišiai, plėškavimo žmės tarp Cchinvalio ir Gorio, suniokotas Goris. Rusijos karo veiksmų Gružijoje nukreipti prieš civilius, jie primena baudžiamas operacijas, grindžiamai išdegintos žemės takтика. Čia darbavosi ta pati 58-oji, Čečėnijoje ir Beslane liūdnai pagarsėjusi armija.

Iš nufilmuotos medžiagos aiškėja, kaip ši akcija buvo planuojama. Rusijos karinės pajėgos įžengė į tunnelį dar prieš rugsėjo 8-osios viduranktį, t.y. iki vadinosios gruzinų „agresijos“ Pietų Osetijoje, o Cchinvalyje Konskajai nepavyko rasti jokių „dviejų tūkstančių civilių aukų“ palaidojimų. Miestą, evakuavus iš jo gyventojus, rugsėjo 10 d. apšaudė Rusijos aviacija, imituodama karo veiksmų teatrą. Tikrieji karo veiksmai vyko ten, kur Gružijos vyriausybė prioritetiškai kūrė modernią infrastruktūrą, ryškiai kontrastavusi su separatistinės teritorijos atsilikimu. Dabartiniai gruvišiai taip pat ryškiai kontrastuoja su mėnuo iki karo būtinėmis videokameromis užfiksuotais klestinių gruzinių kaimų vaizdais.

Tarptautinę Gružijos padėtį išskleidžia režisierius ir publicisto Andrejaus Nekrasovo su gyvenimo drauge ir bendradarbe Olga Konškaja bei norvegų produseriu Tors-

„Gatvės dienos“

pratusią prie darbo ir neprisitaikiusią prie kitokio gyvenimo: „Aš mačiau daugybę tokiu žmonių. Tai labai asmeniška mano kartos istorija.“ Ji meistriškai susieta su autentiška aplinka, kurioje, nepaisant sunkių išbandymų, vis dėlto išliko šiai taučiai būdingas stiprus bendruomeniškumo jausmas. Tas trynimas gatvėje savaip yra viešas, tame dalyvauja ir mokyklos, kurioje mokėsi Čekis, o dabar – jo sūnus, direktorė, ir bendraklasis ministras, ir jo sūnus

sakojimas apie nepilnametį naminės pardavėją, – ir „CineMart“ mugėje, pristačiusiye būsimą režisierius Zazos Rusadzės projektą. Tikėkime, kad jaunojanti karta po beveik dvieju dešimtmeciu vėl primins garbias šios šalies kino tradicijas. Ir patai tai savaip.

Tarptautinę Gružijos padėtį išskleidžia režisierius ir publicisto Andrejaus Nekrasovo su gyvenimo drauge ir bendradarbe Olga Konškaja bei norvegų produseriu Tors-

Olga Konškaja filme „Rusiškos pamokos“

Ika, nekantruantis išbandyti narokitus. O padėti be išties dar bai-sesnė daro makabriško humoro persmekta situacijų grandinė.

„Gatvės dienos“ kažkuo primeina ankstyvajį, dar gruzinišką Otarą Joseliani filmą „Gyveno strazdas giesmininkas“. Abu jie – apie socia-

teinu Grude sukurtas filmas „Rusų kalbos pamokos“ („Uroki russko-go“). Pavadinimas turi savo paaškinimą, nors geriau turbūt tiktų „Rusiškos pamokos“. Prieš dvejus metus Vilniaus dokumentinių filmų festivalis rodė ankstesnį Nekrasovo filmą „Maištas. Litvinenkos by-

tarnauti Putinui? – klausia autorai.

Ir demaskuoja absurdiską Pietų Osetijos bei Abchazijos palyginimą su Kosovu. Kosovas atskyriė nuo šalies, kuri neslepė savo ketinimą „išvalyti“ jį nuo gyventojų daugumos, tuo tarpu separatizmas Gružijai priklausančiose teritorijose išreiškia 20-ies procentų gyventojų „valią“, brutaliomis žudynėmis privertus bėgti iš giminų namų šimtus tūkstančių žmonių. Filmas primena 1992 m. karą – įvykių Balkanuose užgožtą ir Vakaruose nutylėtą Abchazijos etninį valymą. Autoriai pasitelkia negausią dokumentinę medžiagą, payzdžiui, kaip rusų karo lektuvai oro uoste subombarduoja pakilti pasiruošusius lektuvus su pabėgliaisiais, bet daugiausiai kalbina žmones – ir patyrusius genocidą, ir jį vykdžiusius, nes į karo nusikaltimus dažnai įtraukiama „ciliiniai žmonės“ (taip vadinas festivalyje matytas serbų režisierius Vladimiro Peričiaus filmas apie Jugoslavijos armijos vaikinukus, šaudžiusius savo brolius musulmonus). Papasakotos istorijos – siaubingos, neįtiketina, kad jos vyko mūsų laikais: apie į šulinius sumestus gyvus žmones, kazokų prievertautas moteris – nuo mergaičių iki senučių – ir berniukus, paliktus kapus, kurių iki šiol nevalia aplankyt. Apie visa tai surinkta „Abchazijos juodoji knyga“. Buves kareivis aiškiai įvardija, kas tai darė – iš Rusijos (ten, kur po ketverių metų vyks žemos olimpinės žaidynės) įsiveržę samdiniai ir kazokai. Buves Gružijos prezidentas Eduardas Ševardnadze nurodo priežastis – Rusijos geopolitiniai interesai netekus Krymo uostų.

Autoriai ieško atskymo ir į kitą klausimą: kodėl, jeigu Gružija vykdė genocidą Pietų Osetijoje, osetinai taikiai gyvena kitose Gružijos vietose ir neatsisakę filmuotis? Kodėl iš Rusijos atvykę žmonės iki šiol taip svetingai priimami Gružijoje? Žinoma, jei tai ne kareivai ar kazokai. Kodėl Goryje tarp karo nuolaužų guli mokyklinis rusų kalbos sasiuvinis? „Rusiškos pamokos“ – tai ir pilietinis aktas, Rusijos sąžinės balsas, ir gruzinų tautos atsirapšymas. Taip pat ir perspėjimas pragmatiškiems Vakarų politikams, toleruojantiems Rusijos ekspansionizmą vardan rusiškos naftos ir duju. Arba svajanties apie pelningą sandėlį su Rusijos kariu jūsų laivynu. Verta ji pamatyti ir mūsų politikams, pamažu keičiantiems užsienio politikos kursą. Juk dujų kaina vis viena išauga, o Lietuvos nuo Rusijos net neskiria kalnagūbris.

Roterdame vykusios europinės „Rusiškų pamokų“ premjeros Olga Konškaja nesulaukė. Ji netikėtai mirė 2009 m. gegužė, vos baigus kurti filmą.

Tekstilė su tapyba

Linos Zavadskės paroda „Susipynė“ Šv. Jonų gatvės galerijoje

Kristina Stančienė

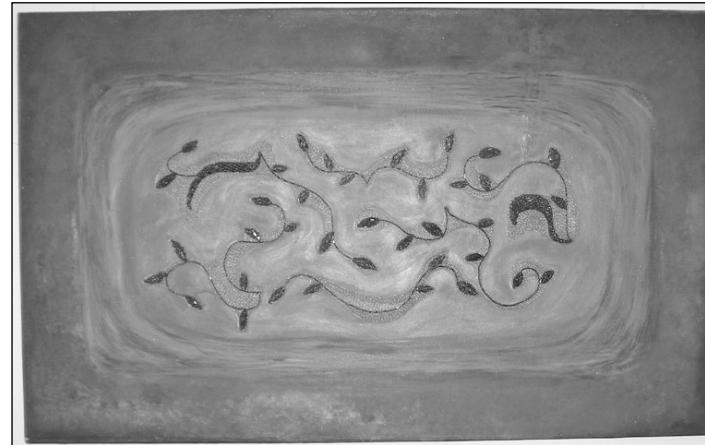
Tekstilė – tai taikomoji dekoratyvinė dailė, byloja tradicinius šios meno šakos apibrėžimus. Lino Zavadskės darbams, kaip ir daugeliui šiuolaikinių tekstilės kūrinių, jis tiesiogiai pritaikyti, žinoma, būtų sunku. Tačiau jei taikomoji funkcija šiuo atveju visai nediskutuotina, dekoratyvumo terminas Zavadskės kūriniams iš tiesų tinkta.

Menininkės kūrybos parodoje „Susipynė“ ši svajinga stichiškų au galų gyvenimą sugestijuojanti sava ka tiesiogiai neatsispindi, nebent – spalvingoje ornamentikoje, raštų junginiuose. Užtat „moteriško“ meno tekstile susipynimas su neva „vyriška“ meno sfera tapyba suteikia jai įdomumo, galbūt žada priešpriešą.

Tad kokie gi tie tekstilei ir tapybos „susipynimai“? Daugumoje Zavadskės kompozicijų užtapytame drobės fone iškyla karoliukais siuvinėti ornamenti, augalų pynės, nerti gėlių žiedai. Tai vis dėlto ne priešprieša ar konfrontacija, greičiau – simbiozė, taikus sambūvis. Zavadskės kūrinių tapybinis pa viršius švelnus, perregimas, efeme-

riškas arba boluoja tarsi rūkas kokiame nors impresionistų paveiksle. Ornamentų margumyną menininkė tame dažnai komponuoja simetriškais, koncentriškais apskritimais tarsi mandalas, ritualinius ženklus. Kartais tai primena įmantrius ryti tiškus raštus, lietuvių liaudies dirbinių papuošimus ar dabar itin populiarų prancūziško Provano stiliaus dekorą. Kompozicijos žeri karoliukais, dekoratyviais gėlių, žiedų, pumpurų spurgeliais. Nertus, tekstilinius paviršiaus elementus Zavadskė mėgsta užtepti dažu ir taip kiek „sutapybinti“. Drauge su abstrakčiu, neutraliu kūrinio pagrindu sie dažnai kuria žaismingas, dekoratyvių scenas – tai pančių įžydinčią pievą, tai į impresionistinį vandens lelijų kilimą, tai į kiek ironišką ir savitikslį gražių raštų ir pauklių spalvų derini.

Aiškaus pranešimo, apibrėžtos koncepcijos šioje Zavadskės parodoje, ko gero, nerastume. Tačiau, atrodo, šiemis darbams tai nėra esminė būtinybė, todėl nekyla pagundaujos dirbtinai tempti ant konceptualumo kurpalio. Čia atkreipi dėmesį į subtilias, trapias detales, lyriškus

Lina Zavadskė. „Susipynmai“. 2009 m.

ir „pasakiškus“ paveikslus, kurie tarasi atsigrežia į archaišką moteriskumo sampratą, nepaliestą feminizmo ir lyčių lygybės idėjų. Tai moteris, palankusi ties rankdarbiu, mikliomis rankomis kruopščiai, skrupulingai kurianti dailias puošmenas.

Ne veltui parodoje matytos lan kyojtos ne tiek stebėjo ekspozicijos visumą, kiek prisikišusios uolai tyrinėjo kiekvieno kūrinio paviršių, spėliodamos, kaip jis padarytas. Tik kai kuriuose Zavadskės darbuose karoliukais siuvinėta forma vizualiai, semantiškai pažeidžia ta

pybišką paviršių (pavyzdžiu, kompozicijoje „Baimė“), ir iškyla akmirkos asociacija su Caravaggio „Tomu Netikinčiuoju“, arba itin dailios ir žerinčios formos atrodo lyg kova su kiču ir masiniu skoniu jo paties ginklais.

Kai savo darbus pristato, pavyzdžiu, Nomeda Marčėnaitė ir Marius Jonutis, kritikai dažniausiai į negiria, dekoratyvumas ju kūryboje interpretuojamas, gal kiek per griežtai, kaip komerciškumo, tušto kuo puošnumo ir žaismungumo sinonimas. Tačiau apie Lino Zavadskės

tekstilines–tapybines kompozicijas galima būtų kalbėti kitaip. Tiksliu, čia svarbi takoskyra tarp dekoratyvumo, kaip kūriniui būdingos išraiškos, ir jo paskirties, kuri yra tiesiog taikomoji, konkretiniai skirta interjero puošybai ar pan. Zavadskės kūrinių priskirtini labiau pirmajai kategorijai, nors neverta teigti, kad kybodami kur nors interjere jie neatliktų ir tos rimtai menui tarsi kiek nepatogios puošbinės funkcijos. Menininkės kompozicijų dekoratyvumas – mandagus, kultūringas. Formos čia dažnai įgauna švelnus netaisyklingumo, žaismungumo, kartais – atsargios ironijos.

Ar romus, idiliškas menas privercia krustelti kurią nors sielos ker telę, ar įžiebia naują mintį, ar nukelia į kokią netikėtą, paradoksalą situaciją, o gal verčia dvejoti, rinktis, trikdo? Méginant ijj atsakyti pagal Zavadskės darbus akivaizdu, kad maštymo iškrova čia įvyksta tik tada, kai menininkė nesusitelkia vien į tiesioginę grožio savorą. Tokių krustelėjimų pasiekiamama tik švelniai pasiųpant iš blizgančių, nuodingų ir kokčių grožio standartu.

Akiniai tai ant nosies

ATKELTA IŠ 1 PSL.

dar kartą patvirtina, kad trūkumas įmanoma paversti privalusiu.

Ne mažesnė ekspozicijos dalį sudaro Kazio Varnelio įvairių šalių ir istorinių laikotarpų dailės ir taikomojo meno kūrinių, žemėlapiai, knygų rinkinys. Tegu istorikai ir kolekcionieriai ginciasi, kas ten itin vertinga, kas mažiau, bet tai yra įdomu pirmiausia kaip instalacija. Kaip pasakoja besidominčius po ekspoziciją lydintis, aprodantis ir įdomiai pasakojantis menotyrininkas Vidas Poškus, visi muziejuje

Ekspozicijos fragmentas

esantys eksponatai yra sudėlioti, gal tiksliau būtų sakyt – instaliuoti, paties Kazio Varnelio. Savo paties muziejuje gyvenančiam menininkui rūpi ne chronologija, o objektų tarpusavio dermė. Kai kurie kambariai atrodo kaip mažos parodėlės, kai kurie – kaip kolekcionieriaus svetainė ar darbo kambarys, studija, biblioteka.

Trečias dalykas, kuris malonai nustebino ir apie kurį jau šiek tiek užsiminiau, yra ta neapčiuopiamā riba tarp namų ir muziejaus. Tarsi

ir žinai, kad esi muziejuje, vis dėlto kai kur jautiesi lyg svečiuotumeisi Varnelio namuose. Ko gi stebėtis? Juk jau ant durų parašyta – namai muziejus. Neįprasta, bet labai jauku. Tiesioginis kontaktas su menu padeda į jį geriau įsiesta ir negali likti svetimą, paskubom tylomis nužingsniuoti lyg gatve kaip kokijoje oficialioje galerijoje, kur darbuotojai labiau primena užprogramuotas saugumo videokameras, o ne tikrus žmones.

Čia besidarbuojantis Vidas Poškus,

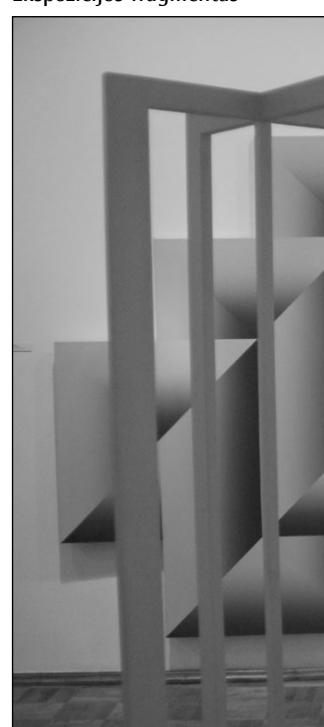

Kazio Varnelio studija

regis, sugeba idealiai (geranoriškai, profesionaliai, taktiskai ir auto riaus, ir žiūrovui atžvilgiu) pristatyti Varnelio namus. Lygiai kaip ir erdvėse sunku susivokti, kur baigiasi namai ir prasideda muziejus, taip ir Vido pasakojimuose nelengva atskirti, kur baigiasi darbas ir prasideda bičiulytė. Nuostabiausiai, kad išlaikant profesionalumą išsaugomas žmogiškas santykis. Ir nereikia kauputi konteksto iš daugybės šaltinių. Visas kontekstas vietoje. Ką Varnelis skaito, kas patraukė ją akį, kur gyvena, ką kūrė, pokalbių nuo

trupos. Kartais gali tik balsą nugirsti, o jei pasiseks – ir patį susitikti.

Būtina pridurti, kad tai neabejotinai aukšto lygio kūrybos muziejus, kuri galima drąsiai rodyti patiemis išrankiausiemis žiūrovams. Kolekcija pristato ne tik puikų menininką, bet ir turi savų įdomybų. Oficialius apibūdinimus palieku enciklopedijoms ir proklamacijoms, o iš savo pusės galiu pasakyti tik tiek, kad Kazio Varnelio namus-muziejų patirti daugiau negu verta. Nustebsite taip pat, kaip ant nosies aptikę ilgai ieškotus akinius, o gal ir labiau.

Reklamuojant istoriją

„Post Ars_20_Kontekstai“ ŠMC

Jolanta Marciauskytė-Jurašienė

Apie mirusius klasikus kalbėti vi-sada lengviau nei apie gyvus. Mat gyvi klasikai yra reiklūs kalbėtojams ir turi užtektiniai energijos užginičtyti jų mintis. Padėtis dar labiau pasunkėja, kai bandantis apie juos kalbėti yra jaunesnis bemaž trisdešimčia metų, vadinasi, apie kontekstus nu-tuokia tik iš knygų. Tad man, kaip ir mano kolegi Eglei Juocevičiū-tei, parašiusi apie parodą „Post Ars_20_Kontekstai“ pirmiau ir tuo pasunkinisiai mano užduotį bei galimybę būti originaliai, teks kalbėti iš savo (ir savo laiko) perspektyvos.

Pavadinti menininką klasiku – tolygu užklijuoti jam etiketę, nurodančią galutinio kūrybos taško pasiekimą, pripažinimą, kad viskas, ką buvo galima sukurti, jau sukurta. Kad ir kaip kratausios šios įkyriai len-dančios minties, ją nejučiomis pa-kiaša parodoje regima pastanga sudėlioti, susumuoti ir tvarkingai pristatyti „Post Ars“ dvidešimties metų kūrybinės veiklos rezultatus. Performatyvūs, dinamiški, koncep-tualūs, kartais gaivališki Alekso Andriuškevičiaus, Česlovo Lukensko, Roberto Antinio, Gintaro Zinkevičiaus meninių veiksmai, išskiriant ir pabrėžiant jiems rūpimą proble-mų skirbybes, rodomi keturiuose in-dividualiuose ekranuose.

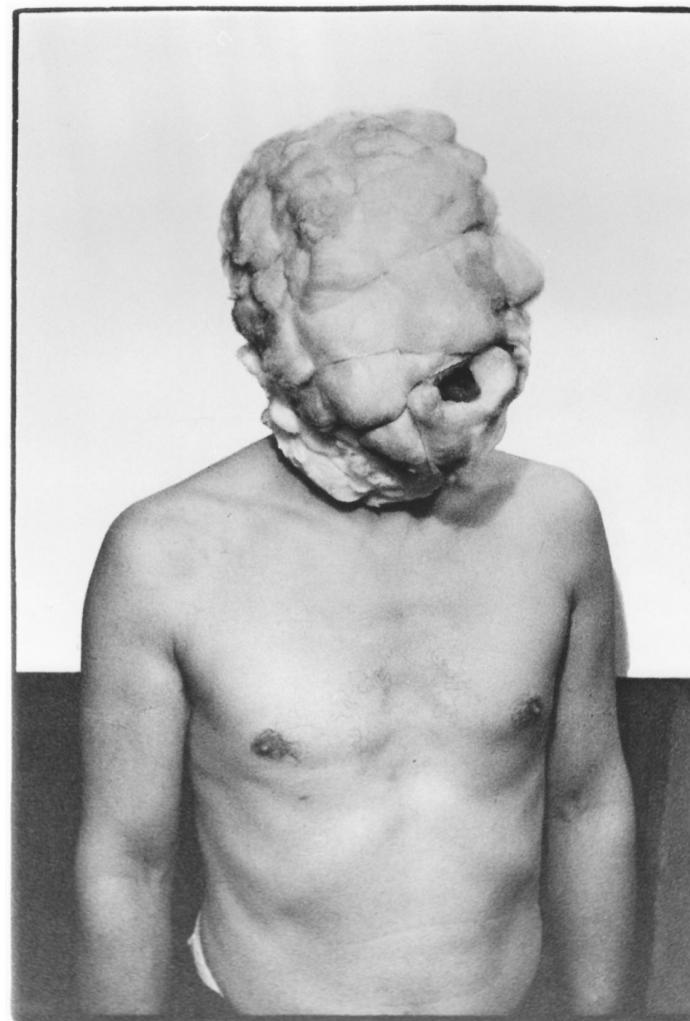
Zinkevičiaus videodarbuose ma-tysi eksperimentavimas vaizdo ir garso santykiu, žaidybiskumas ir hu-moras („Games“, „Dodekafonija“). Andriuškevičiui labiausiai rūpi žiū-rėjimas ir kūno susilietimas su plokštuma („Bandymas įsiterpti“, „Mano kelionė“, „Kontaktai“, „Už-brauktas peizažas“). Lukenskas ro-domas kaip performansas, kuriuo se svarbiausia vieta tenka kalbėjimui apie tai, kas yra menas, kas yra menininkas, kokia jo vieta visuomenėje, atlikėjas. Nors ši tema rūpėjo visiems „Post Ars“ nariams (pavyzdžiu, Andriuškevičiaus videodarbe „Menas-nemenas“), Lukenskas išskiria de-klaratyviu performansų pobūdžiu. Kad ir M. Žilinsko galerijoje atlitas performansas, kuriamas menininkas vaikščiojo tarp prie stalų susėdusių publikos su kukluksklano gobtuu ir gana aršiai porino apie menininko ir visuomenės santykį. Pristatomas tik vienas Antinio pro-ektas „Muziejas neregiamas“, ti-riantis nematymo temą, kuri leido skulptoriui „atsiplėsti“ nuo autoritetingo tévo, taip pat skulptoriaus, ir kuri tapo Antinio jaunesnijo kūrybos stigma. Penktajame, didžiajame projektoriuje rodomi bendri menininkų performansai ir akcijos, tai, kas iš tikruju buvo „Post Ars“.

Be to, menotyrininkés ir parodos kuratoriés Daivos Citvariénės dëka gausybè medžiagos apie grupuotę buvo atrinkta ir susisteminta dvide-šimtmečio proga naujai išleistame skaitmeniniame kataloge. Jî įsigyt privaloma, jei nori suvokti parodos pavadinimo žadamus kontekstus.

Todėl iš tiesų vykusiai pasaké ma-no kolegė Juocevičiūtė, įvertinus „Post Ars_20_Kontekstus“ ne kaip atskleidžiantį kontekstus projektą, o kaip savo iškūrėjantį istorijos reklamą.

Kas vis dėlto yra reklamuojama? Grupės veiklą reprezentuojantis kompaktas? Ar tą reklamavimą reikiė suprasti kaip pastangą galutinai išsirašyti Lietuvos meno istorijoje, paneigiant ir atsikratant visų kliaudingų ir klaidinančių faktų, lydėjusių menininkų veiklą?

I Lietuvos Nepriklausomybės priešaušrio meno areną „post arsininkai“ įriedėjo tarsi buldozeriai, iš-pažindami tarpdiscipliniškumą, bendradarbiavimą, kurdami su gyvenimui vieną kūnų sudarančių meną ir paleisdami Vakarų Europos meno naujovių gūsi, piktinusi miesčionišką valstietišką skoni. Juos lydėjo kritika ir kaltinimai, buvo parašyta tekstu, mitologizavusių ir iškreipusių menininkų kūrybos biografiją. I kompaktą sudėti interviu su menininkais, išsamūs kūrybos aprašymai, chrestomatiniais ta-pe, grupuotės veiklą meno istorijos diskurse įtvirtinę Alfonso Andriuškevičiaus, Eriko Grigoravičienės tekstai, kūrybos dokumentacijos, vi-deojašrai, nuotraukos, parodų pla-katai. Neapsakomai malonu žino-ti, kad visa ši informacija patikrinta ir papildyta bendradarbiaujant su pačiais menininkais. Tad iš tikrujų nesvarbu, kas reklamuojama. Džiaugiuosi Citvariénės ir „Post Ars“ bendradarbiavimo rezultatu, kuris pri-sidės prie mano šiuolaikinio meno informacijos archyvo. (Kaip raše Eglė J., turėti jî – labai geras jaus-

„Post Ars“. „Tirpstanti galva“. 1990 m.

ti i savo nueitą kelią, suteikiantis galimybę jiems ir jų kartos menininkams sugrįžti ir pasidžiaugti audringos jaunystės, kūrybinės brandos, šlovės akimirkomis. Tuo tarpu mano kartos žiūrovui – tai unikalii galimybė pauostytį atgims-

tę surinkta ir susisteminta „Post Ars“ lydėjusi kritika ir trumpare-giški spaudoje pasirodė postringavimai (kad ir apie Lukensko „kan-kintus“ viščiukus) – taip grupės veiklos kontekstai atsivertę dar pla-čiau, tiksliau, iš kitos pusės. Tačiau būtent nuo tokio kontekstų, matyt, ir buvo siekta „apsivalyti“.

Grįžtant prie klasikų. Pirmą kartą parodoje lankiausi atidarymo va-karą, antrą – norėdama gerai pasi-ruošti egzamino klausimui apie 10-ajį dešimtmetį plitusias akcijas ir instaliacijas. Trečią kartą atėjau tikėdamasi pati sau nuneigtį per pirmus du apsilankymus atsiradusį su-vokimą, kad tai, ką matau – istorija, nors menininkai yra dar aktyviai veikiantys meno lauko dalyviai. Gal-ų gale jų veikla tėiasi, tik tapo kitoka. G. Zinkevičiaus žodžiais, da-bar jie – senoji mokykla, „oldskolas“. Istorikumo gal ir nereiktų norėti nusikratyti, juk jis, kaip man rodo-si, net vienas iš parodos ir katalogo siekiui.

Nuosekliai į dėžutes sudėliota dvidešimties metų avangardistų retrospektiva be jokių nesamonijų ir pokštų nuteikia kažkaip nostal-giškai. Juk tai praeities dokumentų paroda. Vienokia apima nostalgija žiūrint K. Dereškevičiaus tapybos retrospektivą, kitokia – žiūrint videodarbus, kuriuose jauna ir gyvy-binga laksto ta pati dabar jau pra-žiliusi ir pliktelėjusi ketveriukė. Tikiu, kad ir juos pačius užklumpa panaši savijauta. Vis dėlto mano galvoje parodos ir katalogo dëka dailiai susidėlioje „Post Ars“ isto-rijos punktyras kultinės grupės ne-pajėgia nukišti į praeitį. Kai kuriose vietose jie vis dar liko niekieno nepralenkti (kalbant apie lietuviš-ką kontekstą). Čia turiu galvoje rituališką žmogaus kūno ir žemės, oro santykį plėtotę, metamorfozės idėjos išraiškas, ryškiausiai ištrans-liuotas akcijoje Zatyšių karjeruo-se 1990 metais.

Kai kurie fluxus menininkai, bū-dami vyresni, bandė replikuoti savo performansus jau ne gyveni-miškoje, o parodinėje erdvėje. Iš gyvenimo išplėstas ir į sterilią aplinką įkeltas šiaip jau antrą kartą nepakartojamas fluxus menas tapo liūdnoku reginiu – suprant, kad matai bandomą pakartoti veiksmą, kurį buvo galima padaryti tik vie-nintelį kartą. Taip Dicką Higginsą, kartojantį savo riksmo performan-są, ištiko širdies smūgis ir viskas bai-gesi mirtimi. Tad kartais geriau iš-istorija tegu lieka istorija. Mintyse iškyla intervju Dovilei Stirbytei iš-sakyti Zinkevičiaus žodžiai: „Po daugybës metų su jais pasimatęs (nežiūrint tų visų žilų plaukų, pli-kių ir pilvų) kažkaip pagalvojau: „O juk jūs – tai būtent ta „chebrytė“, su kuria už rankų susikibęs nuo ko-kio Aleksoto kalno norėčiau iš vi-sos gerklės sustaugt: Mes dar pa-dūksim!!!“ Jei kada sulauksim „Post Ars“ dūkimo, tikiuosi, jis bus ne kartoantasis, o tēsiantis.

„Post Ars“. „Kūjai“. 1991 m.

mas.) Tikiu, kad palankesniais lai-kais dar labiau papildytas šis dar-bas pasirodys ir knygos pavidalu.

Bet „Post Ars_20_Kontekstai“ (paroda ir katalogas) – tai pirmiau-sia jubiliejinis įvykis, leidžiantis ke-turiems „post arsininkams“ žvilgtel-

tančios, persitarkančios Lietuvos politinės, socialinės, kultūrinės atmosferos, kuria dvelkia H. Kun-čiaus, R. Gavelio, J. Ivanauskaitės, T.A. Rudoko knygose aprašomos iš-istorijos. Taip pat pasekti Lietuvos meno raidos tendencijas nuo 1989

mentavimas su kamera, gyvo kūno iliejimas į meno kūrinį – šiandien mano kartai atrodo tokios savaimė suprantamos, kad sunku visa širdimi suvokti jų inovatyvumą 10-ojo dešimtmečio Lietuvos kontekste. Būtų labai įdomu, jei kada nors bū-

Gyvenimo dugne ypatybės

Berlinale tėsiasi

Živilė Pipintytė

Pirmoji Šarūno Barto filmo „Eurazijos čiabuvis“ peržiūra vyko ketvirtadienio vakare, per iškilmingą festivalio atidarymą. Sausakimša „CinemaxX“ salė – geriausias liudijimas, kad lietuvių režisierius visur turi ištikimų gerbėjų. Ar jų sumažėjo po naujojo filmo, kitas klausimas. Bent jau aš iš pradžių girdėjau tik neigiamus atsiliepimus. Vėliau, kai filmas buvo parodytas dar kelis kartus, išgirdau ir gerų vertinimų, bet jų akivaizdžiai mažiau. Kol kas teko skaityti tik vieną rečenziją, kuri išspausdinta amerikiečių „Variety“.

Recenzentas, ko gero, su Barto kinu susidūrė pirmą kartą, bet jam viskas nepatiko. „Variety“ vertinimai perdėm amerikietiški ir gal gluminti komercinio kino taisykles nelabai perpratusius skaitytojus: recenzentus pirmiausia dominā kasičės filmo galimybės, t.y. sugebėjimas patraukti tuo daugiau žiūrovų, dar – režisieriaus mokėjimas sklandžiai pasakoti istoriją, todėl bet kokie sudėtingesni filmai, ypač iš Rytų ir Vidurio Europos, dažniausiai „Variety“ vertinami neigiamai. Bet čia ir yra „Eurazijos čiabuvio“ paradoksas: naujame filme režisierius nutolo nuo iprasto savo stilus ir stengiasi nuosekliai pasakoti siužete-

„Eurazijos čiabuvis“

kas jau netiesiogiai buvo jo filmuo- se pasakyta ne kartą.

Gena yra nusikaltėlis, kurį išduoda jo verslo partneris. Likęs be pinigų, Gena grįžta iš Paryžiaus į Vilnių. Iš čia jis vyksta į Maskvą – Gena tikisi atsiimti į rusų nusikaltėlių verslą investuotus pinigus. Bet santykiai aiškinimasis baigiasi susišaudymu. Nušovęs rusų mafiozą (Arūnas Storpirštis), Gena priverstas bėgti nuo jų persekiojančių žiaurių nužudytojo draugų. Kartu su juo bėga ir Saša (Klavdija Koršunova) – aukšinės sirdies prostitutė, su kuria Gena daug kas sieja. Kol Gena Maskvoje, Vilniuje ji išduoda gražuolę prancūzė (Elisa Sednaoui). Filmo moterys, regis, reikalingos tik tam, kad būtų galima sukurti išpūdingas ir atviras erotines scenas. Filmo

Lietuva, Rusija, Baltarusija, Lenkija, Portugalija), bet filmo ar personažų turinio tai erdvėi užpildyti akivaizdžiai nepakanka. Iš čia – nuolatiniai pasikartojimai (išduodančios moterys, senas dėdė, gelbstintis giminių, schematiški nusikaltėliai). Kartojasi ne tik mintys, bet ir žodžiai, reakcijos, motyvai, jausmai, kol galiausiai, maždaug apie filmo vidurį, apima visagalės monotonijos pojūtis. Ji, beje, skatina ir bejegiška Barto vaidyba. Žanras turi savo taisykles, šiuo atveju Bartas kuria atvirai žanrinį kiną – „žiaurią“ baladę apie naujuju laiką astumtuosis, beje, daug ką pasiskolindamas ne tik iš prancūzu, bet ir iš rusų filmų apie naujuju laiką banditus. Tikiuosi, kad kai filmas bus rodomas Lietuvoje, atsiras progų „Eurazijos čiabuvio“ paanalizuoti išsamiau, nes Jame akivaizdi ne viena šiuolaikinio lietuvių kino problema.

Kinematografiškas nusikaltėlių gyvenimas

Festivalio gyvenimas savaime neleidžia ilgam sustoti prie vieno filmo ar atskiro ikykio. Kai rašau šias eilutes, parodyta beveik pusė konkursinių filmų, bet, ko gero, net kasdieniame festivalio žurnale né vienas filmas nesulaukė vieningų ir maksimalių kritikų „žvaigždučių“. Ne vieno iki šiol parodyto konkursinio filmo herojai – kalintys arba ką tik laisvén išeję nusikaltėliai. Matyt, tai savo iškilo kino kūrėjų reakcija į pasauli ištikusių ekonominę krizę. Dugno gyventojai gali pasiūlyti iškinamą iščitį, nes jie ipratę kovoti su nepritekliais? Rumunų debiutanto Florino Serbano „Švilpiu, kai noriu švilpti“ („Eu cand vreau sa fluer, fluer“, „If I Want to Whistle, I Whistle“) herojui liko tik

„Submarinas“

tais į save panašiai. Jis neturi jokių perspektyvų pakilti iš gyvenimo dugno, nors ne vienas žiūrovas, manau, suabejos, ar personažas to nori. Darželio auklėtojas atiduoda vaiką akivaizdžiai svirduliuojančiam ir apsinėšusiam tėtūšiui narkomanui – kitam broliui. Panašios socialinės kritikos kupinas visas filmas, bet tragiškų ikykių tankis vis dėlto nesukelia katarsio. Greičiau atvirkščiai.

Norvegų režisieriu Hansui Petteriu Molandui, matyt, tai akivaizdu. Todėl savo filmą „Savaip garbingas žmogus“ („En ganske snill mann“, „A Somewhat Gentle Man“) jis prisodrina daugybę tragikomiskų detalių ir scenų. Pagrindinį filmo herojų Eriką, kurį meistriškai ir su dideliu humoru jausmu suvaidino švedų aktorius Stellanu Skarsgårdas,

„Savaip garbingas žmogus“

režisierius rodo nuo tos akimirkos, kai prieš jį atsiveria kalėjimo varai. Eriks nušovė žmogų ir atliko bausmę. Per dyliką metų užaugo jo sunus, pasikeitė pasaulis, bet gaujos, kuriai kažkada priklauso Eriks, vadeiva mano, kad reikia laikytis senų taisykių, ypač naujų Norvegijoje išsigalinčių samų, pakistaniečių, albanų ir kitokų gaujų akivaizdoje. Todėl jis reikalauja, kad Eriks nužudyti savo nelaimių kaltininką. Eriks visai nenori žudyti. Jis išdarbina Sveno automobilių taisykloje, turi stogą virš galvos, to stogo šeimininkė ne tik gamina maistą, bet dar ir gundo Eriką savo abejotinomis grožybėmis, jis pradeda megzti rýsius su sunaus šeima. Paradoksaliai tiksliai tą normalumo, paprasto gyvenimo poreikį išreiškia scenos, kai Eriks žiūri per televizorių lenkų telekanalą, nesuprasdamas kalbos, bet stebėdamas savaip atpažistamą televizinę realybę. Regis, vienintelė galimybė Erikui ramiai gyventi yra nužudyti žmogų, bet vyras pagaliau ras kitą išeitį... Molando filmas – ne apie smulkaus nusikaltėlio dilemas ar nepavydėtiną klestinčios visuomenės autsaiderių padėtį, nors visa tai filme skamba, ir tikrai ne optimistiškai. Filmas savaip optimistiškas todėl, kad režisierius rodo, jog net ir tie, kurie atsidūrė gyvenimo dugne, gali išsaugoti žmogiškajį orumą ar bent jo liekanas.

Berlynas, vasario 15 d.

„Švilpiu, kai noriu švilpti“

tą. Jis kaip ir daugumos Barto filmų – apie šiuolaikinius nomadus, naujus astumtuosius, smulkius nusikaltėlius, efemeriskos laimės ieškotojus, kurie blaškosi po pasaulį ieškodami saugios užuovėjos ar bent jau šilumos ir supratimo. „Eurazijos čiabuvio“ personažai panašūs į „Trių dienų“, „Laisvės“ ar „Septynių nematomų žmonių“, juos visus sieja praradimo būsena, kurią Bartas dažniausiai pertekliai ne žodžiais, o meistriškai peizažais. Tai – išskirtinė Barto filmų savybė. „Eurazijos čiabuvye“ staiga prabyla visi – paprastai bežodžiai ir bebalai Barto herojai ir pirmiausia jis pats, nes Bartas yra ne tik šio filmo režisierius, operatorius ir scenarijus bendraautorius, jis vaidina ir pagrindinį herojų Geną. Bet žodžiai, užuot ką nors paaikiškinę, atrodo negyvi, sugalvoti, nes susidaro išpūdis, kad Bartas tik kartoja tai,

Kam žiūrėti „Popiežę Joaną“?

Vokiečių režisieriaus Sönke's Wortmanno filmas

Santa Lingevičiūtė

Vokiečių režisieriaus Sönke's Wortmanno filmo „Popiežę Joana“ („Die Päpstin“, 2009) scenariusi parašytas pagal 1996 m. išleistą Donnos Woolfolk Cross romaną tuo pačiu pavadinimu. Knyga iškart tapo bestseleriu, nors iki šiol abejojama, ar Joana buvo reali asmenybė, ar tik legenda. Kiek teko skaityti, filmas labai nuosekliai atpasakoja keturių šimtų puslapių romaną, nenuklysdamas į šoną. Nebent kai ką subanalina. O istorija tokia: tikėta, kad viduramžiais (tiksliau, IX a.) gyveno mergaitė, vardu Joana. Tuo metu, kaip žinome, moterims buvo draudžiama siekti išsilavinimo, nes manyta, kad tokias moteris apsėdės šėtonas. Tačiau mergaitės užsispėrimas mokytis pasirodė daug stipresnis nei despotiško pastoriaus tévo baimė. Kartą į jos kaimelį užklydo tiesiog gėlio simbolis: baltas senelis baltais rūbais – mokytojas iš Graikijos. Jis Joaną išmokė ne tik graikų kalbos, bet ir supažindino su antikos filosofais bei padovanovo Homero „Odisėja“. Aišku, tėvas skaudžiai nubaudė Joaną už šėtoniškos literatūros skaitymą. Tos bausmės paliki randai primenami ir filme. Po to, kai tėvas nesutiko mergaitės atiduoti į krikščionišką mokyklą, o vietoj jos pasiuntė brolij, Joana paliko namus ir prasidėjo jos ilga kelionė iki popiežės posto. Joanai nuolat reikėjo slėpti savo ly-

ti, ji pasivadino Jonu Anglikus.

Wortmanno filmas – klasikinė istorinė drama, tad kam artimas šis žanras, dvi su puse valandos tikrai neprailgs. Jame yra visko, ko tokiam filmui reikia: herojė, kuri pasipriehina anuomet moteriai primestam vaidmeniui, geru ir protingu dėdžiu, palaikančiu herojė Jos suniam kelyje į tikslą, taip pat ir piktų dėdžių, kurių krikščionybės diegimo priemonės itin žiaurios. Daug viduramžių realijų, truputis intrigos, truputis karos ir mūšių scenų, romantiškos meilės istorijos bei nemažai krauso – ne tik mūšių laukose, bet ir menstruacino bei persileidimo. Tad filmas atrodo kartais per daug prikimštas nerėikalingų dalykų, o personažai labai vienspalviai. Joanos vaidmenį kūrė Johanna Wokalek, tikrai gerai suvaidinusi filme „Baader-Meinhof kompleksas“. Tačiau naujam filmė jai nelabai sekėsi kurti charizmatišką asmenybę, ypač kai šalia zojo „mylimasis“ Geroaldas, kurį suvaidino aktorius Davidas Wenhamas, matytas filmuose „Australija“, „Žiedų valdovas: karaliaus surgižimas“. Tiesiog jie skirtingu žanru aktoriai. Beje, filme esama ir parodiškų personažų. Kad ir popiežių Sergijų suvaidinę komikas Johnas Goodmanas („Didysis Lebowskis“), vaidmeniu tarsi pašiepianties visą „dorovingą“ krikščionybės sistemą.

Žinoma, filmas įdomus tuo, kad paliečia lygibės temą. Kad ir pavir-

šutiniškai, vis dėlto jis pasakoja apie moters kovą už lygias teises vyru pašaujyje. Bet išsilavinusios Joanos argumentai kartais net pralinksmina. Pavyzdžiu, vienam savo mokytojui ji atskerta, kad moterys jau nuo Ieva ir Adomo laikų buvo pranašėnės, nes Ieva pirmoji troško pažinimo ir todėl atsikando obuolio, o Adomas tik pasekė jos pėdomis. Kitai tokiai pat linksma diskusija užvirei jai jau tapus popiežė. Joana nusprenė įkurti mergaičių mokyklą, bet jos pavaldiniai virai tam priešinosi, grisdami savo teoriją tuo, kad moters gimdos susitraukimas atitinkamai proporcingsas jos išsilavinimo lygiu. Anot Wokalek, šis filmas yra stiprios moters, kuri sugerbėjo įveikti visus kliūtis ir užsispurusiai siekti užsibrėžtoto tikslų, išaukštinimas. Galbūt tikslai ir įkvepiantys, bet žvelgiant giliau akivaizdu, kad Joana to galėjo pasiekti tik paklusdama patriarchatui. Beje, filmą vainikuoja scenos, gana banalai rodančios, kad prie Joanos kapituliacijos prisidėjo mylimas vyras. Tai siūlo mintį, jog moteris be vyro egzistuoji negali.

Žiūrint filmą, peršasi ir kita liūdnina mintis. Kad ir kiek kovota už moterų teises, ir dabar moterys ne visur galiapti kunigėmis. Prisiminkime kad ir Ineses Kurklietės filmą „Kristina Kristuje“, pasakojantį apie Oksforde teologijos studijas baigusią Kristiną, kuri ir dabar Vilniuje negali būti protestantų kuni-gė. Tad kam kalbėti ar svajoti apie

realią „popiežę Joaną“. Rodos, krikščionybės patriarchų mastyse nos evoliucija liko ten, kur ir prasidėjo, o tamsiu amžių krikščionių mentalitetas ir neapykanta niekur nedingo. XXI a. Lietuvoje net ne-

ieškant galima rasti neapykanta trykštančių krikščionių. Ši neapykanta gal nukreipta jau nebe į moteris, o į „kitokius“, bet, kaip ir anksčiau, prisidengiama ir manipuliujama religija.

Kronika

Kino viktorina „Kovos klubas“

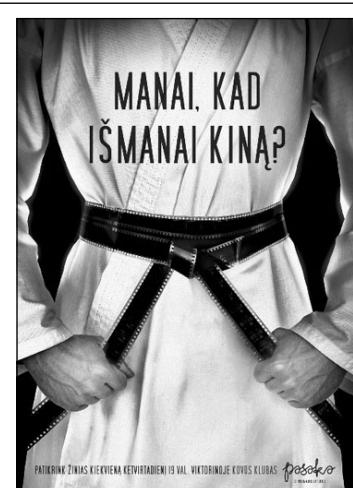
Kino teatras „Pasaka“ meta išsūkį kino žinovams ir kviečia juos dalyvauti naujame kino teatro edukaciiniame projekte – kino viktorinoje „Kovos klubas“.

Daug dėmesio kino edukacijai skiriantis kino teatras džiaugiasi galēdamas kino mėgėjams pasiūlyti alternatyvią pramogą. Nuo šiol kino išmanymą tobultinti bus galima ne tik žiūrinti filmus, skaitant kino apžvalgas, bet ir dalyvaujant viktorinoje.

„Kino viktorina yra patrauklus būdas pasitikrinti savo sukauptais kino teorijos žinias ir efektyvi kino edukacijos priemonė – teigia projekto koordinatorė Agnė Adomėnė. Nauja informacija ir patirtis gaunama žaidžiant, o žinias praturtins ne tik viktorinos dalyviai, bet ir žiūrovai. Šiuo projektu siekiame patraukliai ir netradicinė forma skatinati domėjimąsi kinu, kino istorija, nemiršti ir Lietuvos kino paveldo.“

Kuriame filme skambėjo frazė „Pagrok tai dar kartą, Semai“? Kaip atsirado garsinis kinas? Koks filmas žymi film noir žanro gimimą? Lengv, sunkūs, bet visi įdomūs klasmų pirmą kartą organizuojamoje kino viktorinoje „Kovos klubas“.

Projekto organizatoriai siekiai, kad kino viktorina neapsiribotų viena amžiaus grupe, dalyvauti kviečiami įvairaus amžiaus ir profesijų

Anonsai

Wiesławo Rosochos grafikos darbų paroda

Vasarį 19 d., penktadienį, 18 val. Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Tolerancijos centre atidaroma žymaus lenkų dailininko Wiesławo Rosochos (g. 1945) grafikos darbų paroda „Nebylusis kinas“ („Margas paukštis“). Paroda surengta kartu su Lenkijos institutu ir Lietuvos Respublikos ambasada Lenkijoje.

Parodos akcentas – W. Rosochos kūriniai, kuriuos įkvėpė kontroversiška Holokausto Lenkijoje tema nagrinėjanti Jerzi Kosiński (1933–1991) autobiografinė knyga „Margas paukštis“ („The Painted Bird“, išleista 1965 m. JAV). Ji atskleidžia Antrojo pasaulinio karo metais po Rytų Europos vietas klojančio tiksliai neįvardintos kilmės (galbūt židas, o galbūt romas) bernuko išgyvenimus. Berniukas turi išverti jam likimo primestas sąlygas ir nuolatos jaustis balta varna jam priešiškoje visuomenėje.

1933 m. Lodzės žydų šeimoje gimus J. Kosiński (tikrasis vardas – Josekas Lewinkopfas) Antrojo pasaulinio karo metais slapstėsi lenkų šeimoje. 1957 m. jam pavyko emigruoti į JAV, o 1965 m. išgyti JAV pilietybę. Baigęs Kolumbijos universitetą, J. Kosiński paskyrė savo gyvenimą kūrybai. Parodos atidaryme dalyvaus ir J. Kosińskio knygą

aptars Varšuvos universiteto profesorius habilituotas daktaras Andrzejus Zieniewiczius.

W. Rosocha 1974-aisiais baigė Varšuvos vaizduojamų menų akademiją. Tarptautinėse parodose menininkas yra pelnės ne vieną apdovanojimą: 1981-aisiais Varšuvosje apdovanotas prizu už „Geriausią metų knygos iliustraciją“, 1985 m. apdovanotas aukso medaliu 6-ojoje tarptautinėje plakato bienalėje Suomijoje, 1986-aisiais – pirmuoju prizu „Geriausia metų knyga vaikams“ konkurse Varšuvosje, 1991 m. – pelnė bronzos medaliu Tarptautinėje grafikos meno trienalėje Japonijoje, 1992 m. – aukso medalį 6-ojoje tarptautinėje parodoje Niujorke (JAV).

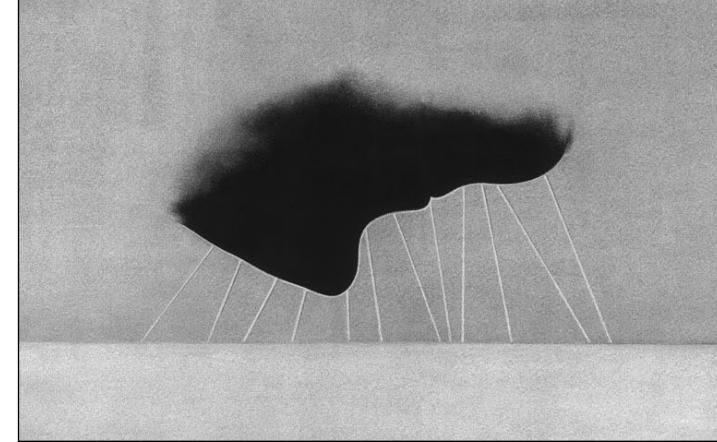
Dailininko W. Rosochos paroda „Nebylusis kinas“ („Margas paukštis“) pratęsiai siurrealistinės krypties meno kūriniai eksponavimo tradici-

jas Tolerancijos centre. Dar 2009-ųjų balandį čia atvežta žymaus siurrealisto Mano Ray'aus fotografijų paroda parodė, kad XX a. I pusės modernistinės dailės kryptys lig šiol yra itin aktualios visuomenei. W. Rosochos parodoje „Nebylusis kinas“ („Margas paukštis“) siurrealistinių motyvių, artimi belgų surrealisto René Magritte'o (1898–1967) kūrybai, perkeliами į šiuolaikinę dailę, tiksliai – į grafikos ir plakato meną.

Tolerancijos centras (Naugarduko g. 10/2) yra Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus padalinys, čia nuolat vyksta įvairūs renginiai, pristatomos nuolatinės ir laikinos ekspozicijos žydų gyvensenos, tradicijų, meno, kultūros bei kitomis temomis. Paroda „Nebylusis kinas“ („Margas paukštis“) veiks iki balandžio 23 dienos.

VVGŽM INF.

Wiesław Rosocha. Iš ciklo „Namų darbai“. 2002 m.

Parodos	Teatro, muzikos ir kino muziejus	Galerija „Meno parkas“	J. Dariono, M. Leigh „ŽMOGUS IŠ LA MANČOS“	ŽINO“
VILNIUS	Vilniaus g. 41	Rotušės a. 27	Rež. – A. Večerskis	Choreogr. – B. Banevičiūtė (VšĮ „db PROJEKTAI“)
Nacionalinė dailės galerija	Vido Drėgvos autorinių kino plakatų paroda „Vidas Drėgva. Kino plakatai“	iki 27 d. – Leono Striogos skulptūros	Mažoji salė	24 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – K. Binkio
Konstitucijos pr. 22			„SPARNUOTASIS MATAS“	„SPARNUOTASIS MATAS“ Rež. – A. Giniotis (teatras „Atviras ratas“)
XX a. Lietuvos dailės ekspozicija			Rež. – A. Dainavičius	25 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – PREMIERA!
Vilniaus paveikslų galerija	Savicko paveikslų galerija	Galerija „101“	M. Valiukas „TRINTUKAS“	M. Valiukas „TRINTUKAS“ Rež. – M. Valiukas
Didžioji g. 4	Trakų g. 7	Laisvės al. 53	26 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „Sirenos '10“	„DIONISAS“ Rež. – T. Suzuki (Japonija) (festivalis „Sirenos“ ir OKT / Vilnius miesto teatras)
Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai	nuo 19 d. – Augustino Savicko ir Savicko dailės mokyklos mokiniai tapybos paroda	Ciklas „Tarp mito ir tikrovės. Vieno paveikslų paroda“ Raimundas Sližys „Dvi figūros ant sofos prie divono“		
Lietuvos dailė XVI–XIX a.				
Taikomosios dailės muziejus	Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos parodų salė	KLAIPĖDA		
Arsenalo g. 3 A	Šv. Jono g. 11	Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerija	19 d. 18.30 – A. Čechovo „TRYSESERYS“	Teatras „Utopia“
Paroda „Baltyj menas“	Plakatų paroda „Raidės iš miesto, žodžiai į miestą“	Liepų g. 33	Rež. – R. Tuminas	28 d. 19 val. „Menų spaustuvės“ <i>Juodojoje salėje</i> – „DEKALOGAS“
Paroda „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų radiniai“		Algio Kliševičiaus (1950–2008) kūrybos paroda „Tarp atėjimo ir išėjimo“	20 d. 18.30 – F. Bordon „PASKUTINIAI MÉNESIAI“	Rež. – G. Varnas
Paroda „Liublino unija ir jos epocha Jano Mateikos kūryboje“	Ateities g. 1F	Dailės parodų rūmai	21 d. 12 val. – V.V. Landsbergio „UODŪ PASAKOS“	Audronio Liugos produkcija
Radvių rūmai	Arūno Urnietišo tapybos darbų paroda „Kur iškeliauja pasakos...“	Aukštajų g. 1 / Didžioji Vandens g. 2	28 d. 18.30 – PREMIERA! A. Strindbergo „FREKEN JULIA“	28 d. 19 val. „Menų spaustuvės“ <i>Kišeninėje salėje</i> – „LIŪDNOS DAINOS IŠ EUROPOS ŠIRDIES“
Vilniaus g. 22		nuo 19 d. – šiuolaikinio meno bienalė „Jaunieji Europos kūrėjai 2009–2011“	Rež. – A. Arcimaitė	Rež. – K. Smedas
iki 28 d. – paroda „Karališkių Viktorijos laikų mada 1830–1900 m.“ (iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos)				
Lietuvos nacionalinis muziejus	„Juškų Gallery“	PANEVĖŽYS		
Naujasis arsenatas	Barboros Radvilaitės g. 6 b	Dailės galerija	25 d. 19 val. – W. Shakespeare'o „HAMLETAS“	VGTU teatras-studija „Palėpė“
Arsenalo g. 1	iki 27 d. – Jono Vaičio (1903–1963) tapyba	Respublikos g. 3	Rež. – O. Koršunovas	19, 20 d. 19 val. – „ŠEŠELIS“ (pagal J. Švarco pjesę)
Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija		Valstybinis jaunimo teatras		Rež. – O. Kesminas
Lietuva carų valdžioje		19 d. 18 val. – E. Scarpettos „VARGŠAI. ARISTOKRATAI“		
Lietuvos valstiečių buities kultūra		20 d. 12 val. – V.V. Landsbergio „ARKLIO DOMINYKO MEILĖ“		
Kryždirbystė		Rež. – A. Vidžiūnas (Salė 99)		
Paroda „Gyvenimas virš vandens“		20 d. 18 val. – P.E. Landi „STRIP MAN SHOW – VISKAS APIE VYRUS“		
Senasis arsenatas		21 d. 12 val. – „RONJA PLĒŠIKO DUKTĒ“ (pagal A. Lindgren apysaką)		
Arsenalo g. 3		Rež. – D. Jokubauskaitė		
Lietuvos proistorė		24 d. 18 val. – D. Privalovo „SENIASIŲ PROFESIJŲ ŽMONĖS“		
Kazio Varnelio namai-muziejus		Rež. – B. Latėnas (Salė 99)		
Didžioji g. 26		25 d. 18 val. – A. Anros „BESTIJA ŽYDROM AKIM“		
K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija		Rež. – G. Makarevičius		
Lankymas antradienį – šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 1644		26 d. 18 val. – M. McDonagh „PAGALVINIS“		
Bažnytinio paveldo muziejus		Rež. – J. Vaitkus		
Šv. Mykolo g. 9		Rusų dramos teatras		
Bažnytinio paveldo muziejaus eksponicija		19 d. 18 val. – L. Adomaitienė „BĒGANTI SU VILKAIS“ (pagal M. Tikkanen romaną „Raudonkepuraitė“)		
„Lietuvos aido“ galerija		Rež. – L. Adomaitienė		
Žemaitijos g. 11		20 d. 18 val. – F. Sagan „VISKAS TAU, MANO MEILE!“		
nuo 19 d. – Rimvydo Markeliūno kolijažų paroda „Miestas – koložas – gyvenimo atspindys“		Rež. – E. Murašovas		
LDS galerija „Kairė-dešinė“		21 d. 16 val. – V. Klimo „KABARETAS „BUCHENVALDAS“		
Latako g. 3		Rež. – D. Turčaninovas		
iki 27 d. – Giedrius Jonaičio kūrybos paroda „Karas“		21 d. 18 val. – S. Sinclairo, A. McCarteno „ORLY STRIPTIZA“		
iki 20 d. – Jolantos Mikulskytės kūrybinis projekto „Šapnų mašina/Dream Machine“ (grafinės kaleidoskopas)“		Rež. – A. Jakubikas (teatras „Domino“)		
Galerija „Vartai“		23 d. 18 val. – A. Gribojedovo „VARGAS DĒL PROTO“		
Vilniaus g. 39		Rež. – J. Vaitkus		
iki 20 d. – „ARTscape“: Italija. Rā di Martino, Gianluca & Massimiliano De Serio, Ugnius Gelguda		24 d. 19 val. – P. Quilterio „DUETAI“		
Galerija „Akademija“		Rež. – D. Kazlauskas („Idioatetras“)		
Piliés g. 44/2		Vilniaus teatras „Lélė“		
iki 27 d. – Juozo Adomonio paroda „Išlikimas“		Didžioji salė		
Lino Jusionio tapybos paroda „Tempimai“		20 d. 12 val. – S. Siudikos „TRYS PARŠIUKAI“		
„Prospektu“ fotografijos galerija		Rež. – A. Mikutis		
Gedimino pr. 43		20 d. 19 val. – E. Umbrasaitės ir A. Žukausko „VIENOS KRŪTIJES ISTORIJA“		
nuo 24 d. – Romualdo Požerskio fotografijų paroda „Miražų dosjė“		Rež. – A. Žukauskas		
Šv. Jono gatvės galerija		21 d. 12 val. – „JUODOJI VIŠTA“ (pagal A. Pogorelskio apysaką)		
Šv. Jono g. 11		Rež. – R. Driežis		
iki 24 d. – Romualdo Balinsko tapybos ir fotografijų paroda „Nukryžiuotasis“		Mažoji salė		
iki 27 d. – Linos Zavadskės paroda „Susipynė“		20 d. 14 val. – N. Indriūnaitės „PELENĖ“ (Ch. Perrault pasakos motyvais).		
Galerija „Meno niša“		Rež. – N. Indriūnaitė		
J. Basanavičiaus g. 1/13		21 d. 14 val. – „KIŠKIŲ SUKILIMAS“ (pagal K. Binkio poemą). Scenarijus aut., rež. ir dail. – R. Driežis		
Arvydo Gurevičiaus piešinių paroda		Nacionalinis dramos teatras		
Vilniaus rotušė		Didžioji salė		
Didžioji g. 31		19 d. 18 val. – J. Dautarto „PASKENDUSI VASARA“ (M. Katiliškio kūriinių motyvais).		
Vaidoto Krašio paroda „Kylianciai Lietuvai“		Rež. – J. Dautartas		
Sauliaus Krupio tapybos paroda „Ateitis jau buvo“		20 d. 18 val. – „DIENOS IR DAINOS“ (dainos spektaklis, skirtas E. Piaf). Rež. – R. Morkūnas		
Paroda „Vilniaus g. 41		21 d. 12 val. – A. Lindgren „PEPĒ ILGAOKINĖ“		
Vido Drėgvos autorinių kino plakatų paroda „Vidas Drėgva. Kino plakatai“		Rež. – E. J. Jaras		
Paroda „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų radiniai“		21 d. 18 val. – J. Ortono „GROBIS“		
Paroda „Liublino unija ir jos epocha Jano Mateikos kūryboje“		Rež. – A. Večerskis		
Radvių rūmai		25, 26 d. 18 val. – D. Wassermano,		
Vilniaus g. 22				
iki 28 d. – paroda „Karališkių Viktorijos laikų mada 1830–1900 m.“ (iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos)				
Lietuvos nacionalinis muziejus				
Naujasis arsenatas				
Arsenalo g. 1				
Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija				
Lietuva carų valdžioje				
Lietuvos valstiečių buities kultūra				
Kryždirbystė				
Paroda „Gyvenimas virš vandens“				
Senasis arsenatas				
Arsenalo g. 3				
Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija				
Lietuva carų valdžioje				
Lietuvos valstiečių buities kultūra				
Kryždirbystė				
Paroda „Gyvenimas virš vandens“				
Senasis arsenatas				
Arsenalo g. 3				
Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija				
Lietuva carų valdžioje				
Lietuvos valstiečių buities kultūra				
Kryždirbystė				
Paroda „Gyvenimas virš vandens“				
Senasis arsenatas				
Arsenalo g. 3				
Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija				
Lietuva carų valdžioje				
Lietuvos valstiečių buities kultūra				
Kryždirbystė				
Paroda „Gyvenimas virš vandens“				
Senasis arsenatas				
Arsenalo g. 3				
Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija				
Lietuva carų valdžioje				
Lietuvos valstiečių buities kultūra				
Kryždirbystė				
Paroda „Gyvenimas virš vandens“				
Senasis arsenatas				
Arsenalo g. 3				
Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija				
Lietuva carų valdžioje				
Lietuvos valstiečių buities kultūra				
Kryždirbystė				
Paroda „Gyvenimas virš vandens“ </				

VENECIJOJE". Dir. – J. Geniušas
Kauno mažasis teatras
20 d. 18 val., 26 d. 19 val. – A. Dilytės „LAUROS KOSMOSAS". Rež. – A. Dilytė
21 d. 12 val. – A. Dilytės „KREIVOS DAIKTŲ ISTORIJOS". Rež. – A. Baniūnas
25 d. 18 val. – V. Balsio „ŽMOGUS MEDYJE". Rež. – V. Balsys
Kauno valstybinis lėlių teatras
19 d. 19 val. – „PAMIŠELIO UŽRAŠAI". Rež. ir atlikėjas – V. Sodeika
20 d. 12 val. – „ŽVAIGŽDĖS VAIKAS". Rež. – A. Stankevičius
21 d. 12 val. – „TIGRIUKAS PETRIKAS". Rež. – A. Stankevičius
ŠIAULIAI
Šiaulių dramos teatras
19 d. 18 val. – B. Sabatho „BERNIŪKŠČIŲ RUDUO". Rež. – K. Smoržinas
20 d. 18 val. – C. Gozzi „PRINCESÉ TURANDOT". Rež. – A. Giniotis
21 d. 12 val. – „SNIEGUOLĖ IR SEPTYNI NYKŠTUAI". Insc. aut. ir rež. – R. Steponavičiutė
21 d. 18 val. – R. Lamoureux „SRIUBINĖ". Rež. – N. Mirončikaitė
PANEVĖŽYS
J. Milinio dramos teatras
19 d. 18 val. – L. Tolstojaus „KREICERIO SONATA". Rež. – S. Varnas
20 d. 18 val. – F. Goodrich, A. Hacketto „VISADA TAVO. ANNA FRANK". Rež. – V. Jevsejevas
21 d. 18 val. – M. Katiliškio „MIŠKAIS ATEINA RUDUO". Rež. – R. Rimickis
25 d. 19 val. – „KITAS KAMPAS" (vaidina A. Bružas, R. Cicėnas, A. Žebrauskas, R. Valiukaitė, I. Stasiulytė, K. Glušajevas, B. Latėnas, M. Vaitiekūnas, M. Nedzinskienė, A. Kulikauskas)
26 d. 18 val. – S. Šaltenio „DUOKIŠKIO BALADĖS". Rež. – A. Pociūnas
MARIJAMPOLĖ
Dramos teatras
25 d. 18 val. – „NUSIRENGTI NEBŪTINA" (pagal C. Magnier pjesę). Rež. – R. Kučiauskas
ALYTUS
Miesto teatras
19 d. 18 val. – R. Radzevičiaus, D. Gintalo roko opera „ŽUVŲ PIEMUO". Rež. – D. Kimantaite, A. Mažeika
24 d. 12 val. – „KOMETA TROLIŲ MUMIU SLĒNYJE" (pagal T. Janson). Rež. – M. Sadauskas
Koncertai
Lietuvos nacionalinė filharmonija
20 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – F. Chopino gimimo 200-osioms metinėmis. Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistas Ph. Giusiano (fortepijonas, Prancūzija). Dir. – R. Šervenikas. Programoje F. Chopino, A. Glazunovo kūriniai
21 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – visai šeimai. Koncertas „Grojame ir pišeime džiaza". Vilniaus B. Dvariono dešimtmetės muzikos mokylos džiazo orkestras (vad. – A. Kučinskienė). Solista V. Vitkutė (vokalas), P. Batvinis (trombonas). Dalyvaus Vilniaus vaikų ir jaunimo dailės mokyklos moksleiviai (vad. – J. Stauskaitė). Programoje G. Millerio, B. Setzerio, S. Cropperio, J. Garlando, S. Kupkos, A. Noviko ir kt. kūriniai
21 d. 16 val. <i>Vilniuje, Taikomosios dailės muziejuje</i> , – Valstybinis Vilniaus kvartetas, S. Astrauskas (vibrafonas, mušamiejį). Programoje F. Schuberto, J. Tavener, V. Germanavičiaus kūriniai
24 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – F. Chopino gimimo 200-osioms

metinėms. Tichų miesto kamerinis orkestras „Aukso" (Lenkija, meno vad. ir dir. – M. Mošius). Solistai M. Kolakowskis (fortepijonas), P. Steczekas (smuikas, pučiamieji), M. Garbowskis (kontrabosas), K. Gradziukas (mušamiejį). Programoje P. Steczeko ir M. Kolakowskio kompozicija „2010: Chopino odiseja" džiazo ansambliui ir kameriniams orkestrui
25 d. 18 val. <i>Marijampolės kultūros centre</i> – ansamblis „Musica humana" (meno vad. ir dir. – A. Vizgirda). Solistai R. Vaicekauskaitė (sopranas), R. Beinaris (obojs). Programoje „Musica antiqua Vilnensis" (XVII a. anonimas), A. Vivaldi, G.F. Händelio, W.A. Mozart, O. Balakausko ir kt. kūriniai
27 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistas S. Malovas (smuikas, Rusija). Dir. – M. Pitrénas. Programoje S. Prokofjevo, A. Chačaturiano kūriniai
VILNIUS
Rašytojų klubas
19 d. 17 val. – V. Landsbergio-Žemkalnio knygos „iš amžinės ekrano: rašyta ir pasakota" pristatymas. Dalyvauja knygos sudarytojas ir parengėjas V. Landsbergis, redaktorė M. Dautartienė, buvęs Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkas G. Žemkalnis, istorikas A. Tyla
23 d. 17.30 – A. Šulskytės knygos „Dangus niekada nėra tuščias" sutiktuvės. A. Šulskytės poeziją skaitys aktorė R. Staliūnaitė, gros Naujų idėjų kamerinius orkestrus (NIKO), kalbės profesorė V. Daujotytė, knygos iliustratorė L. Griškaitė-Kérienė ir sudarytoja V. Muschick. Vakarą ves V. Sventickas. Renginyje bus atidaryta L. Griškaitės-Kérienės grafikos paroda
26 d. 17 val. – poetų V. Gedgaudo ir E. Ignatavičiaus kūrybos vakaras „Du vienoje" su knygomis „Kario šešliai" ir „Laikinųjų reikalų patikėtinis". Vakare dalyvaus knygų autoriai V. Gedgaudas ir E. Ignatavičius, literatūros kritikas V. Sventickas, istorikas A. Eidintas, aktorius S. Balandis, džiazo pianistas, kompozitorius S. Šiaučiulis. Vakarą ves rašytoja D. Zelčiūtė
VILNIUS
Kongresų rūmai
20 d. 19 val. – simfoninis koncertas „Šiandien Maestro Gintaro Rinkevičiaus jubiliejas" Dir. – G. Rinkevičius, rež. – D. Ibel-hauptaitė
Lietuvos muzikų rėmimo fondas
24 d. 18 val. <i>S. Vainiūno namuose</i> – Lietuvos muzikos ir teatro akademijos studentai E. Rožkaitė, M. Stručkova ir M. Bazaras. Programoje L. van Beethoven, N. Paganini-F. Liszt ir S. Rachmaninovo kūriniai
Vilniaus rotušė
20 d. 16 val. – popietė su muzikologu V. Gerulaičiu. Dalyvaus I. Baikštė (fortepijonas), P. Jacunkas (violončelė), K. Stonkus (akordeonas), Čiurlionio kvartetas: J. Tankevičius, D. Dikšaitis, G. Dačinskas, S. Lipčius (violončelė)
Šv. Jonų bažnyčia
21 d. 18 val. – koncertas „Fleity ir vargonų dialogai". Vargonininkė J. Landsbergytė ir fleitininkai Ž. Valkaitytė bei V. Oškinis. Programoje G. Petrassi, G. Hue, J. Pakalnė ir kt. kūriniai
Šv. Kazimiero bažnyčia
21 d. 13 val. – vargonuoja L. Digrys. Programoje J.S. Bacho kūriniai
Šv. Kotrynos bažnyčia
21 d. 14 val. – „Dainuojame viltį, aistrą ir meilę...". Dalyvaus choras „Bel canto", pianistai R. Gocentienė, D. Petručionytė ir V. Neugasimovas. Dir. – A. Dambrauskas (chormeisterės R. Gocentienė ir S. Vitkauskienė)
KAUNAS
Kauno filharmonija
20 d. 18 val. – G. Masefieldas (akordeonas, N. Zelandija)
21 d. 14 val. – Kauno pučiamųjų instrumentų orkestras „žuolynas" (vad. – R. Žarėnas). Dalyvaus merginų choreografinė grupė (vad. – S. Kazauskiene). Dir. – V. Ramaniūnas
26 d. 18 val. – Kauno miesto simfoninių orkestras (vy. dir. – M. Pitrénas). Solistas P. Bingelis (fagotas). Dir. – M. Pitrénas. Programoje T. Makačino, G. Rossini kūriniai
KLAIPĖDA
Klaipėdos koncertų salė
19 d. 18 val. – „Žaismingos muzikos orkestras". Klaipėdos kamerinius orkestras (meno vad. – M. Bačkus). Klaipėdos S. Šimkaus konservatorijos, J. Kačinskio ir J. Karoso muzikos mokyklų solistai. Dir. – M. Piečaitis
24 d. 18 val. – smuikininko A. Strimaičio ir pianistės E. Strimaitienės koncertinė programa „Scenos diemai: nuo klasizmo iki minimalizmo". Programoje L. van Beethoven, J. Adamso, M. Ravelio, S. Slonimskio, R. Blömerio kūriniai

Vakarai

VILNIUS

Rašytojų klubas

19 d. 17 val. – V. Landsbergio-Žemkalnio knygos „iš amžinės ekrano: rašyta ir pasakota" pristatymas. Dalyvauja knygos sudarytojas ir parengėjas V. Landsbergis, redaktorė M. Dautartienė, buvęs Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkas G. Žemkalnis, istorikas A. Tyla

23 d. 17.30 – A. Šulskytės knygos „Dangus niekada nėra tuščias" sutiktuvės. A. Šulskytės poeziją skaitys aktorė R. Staliūnaitė, gros Naujų idėjų kamerinius orkestrus (NIKO), kalbės profesorė V. Daujotytė, knygos iliustratorė L. Griškaitė-Kérienė ir sudarytoja V. Muschick. Vakarą ves V. Sventickas. Renginyje bus atidaryta L. Griškaitės-Kérienės grafikos paroda

26 d. 17 val. – poetų V. Gedgaudo ir E. Ignatavičiaus kūrybos vakaras „Du vienoje" su knygomis „Kario šešliai" ir „Laikinųjų reikalų patikėtinis". Vakare dalyvaus knygų autoriai V. Gedgaudas ir E. Ignatavičius, literatūros kritikas V. Sventickas, istorikas A. Eidintas, aktorius S. Balandis, džiazo pianistas, kompozitorius S. Šiaučiulis. Vakarą ves rašytoja D. Zelčiūtė

VILNIUS

Kongresų rūmai

20 d. 19 val. – simfoninis koncertas „Šiandien Maestro Gintaro Rinkevičiaus jubiliejas" Dir. – G. Rinkevičius, rež. – D. Ibel-hauptaitė

VILNIUS

Kongresų rūmai

20 d. 19 val. – simfoninis koncertas „Šiandien Maestro Gintaro Rinkevičiaus jubiliejas" Dir. – G. Rinkevičius, rež. – D. Ibel-hauptaitė

VILNIUS

Kongresų rūmai

20 d. 19 val. – simfoninis koncertas „Šiandien Maestro Gintaro Rinkevičiaus jubiliejas" Dir. – G. Rinkevičius, rež. – D. Ibel-hauptaitė

VILNIUS

Kongresų rūmai

20 d. 19 val. – simfoninis koncertas „Šiandien Maestro Gintaro Rinkevičiaus jubiliejas" Dir. – G. Rinkevičius, rež. – D. Ibel-hauptaitė

VILNIUS

Kongresų rūmai

20 d. 19 val. – simfoninis koncertas „Šiandien Maestro Gintaro Rinkevičiaus jubiliejas" Dir. – G. Rinkevičius, rež. – D. Ibel-hauptaitė

VILNIUS

Kongresų rūmai

20 d. 19 val. – simfoninis koncertas „Šiandien Maestro Gintaro Rinkevičiaus jubiliejas" Dir. – G. Rinkevičius, rež. – D. Ibel-hauptaitė

VILNIUS

Kongresų rūmai

20 d. 19 val. – simfoninis koncertas „Šiandien Maestro Gintaro Rinkevičiaus jubiliejas" Dir. – G. Rinkevičius, rež. – D. Ibel-hauptaitė

VILNIUS

Kongresų rūmai

20 d. 19 val. – simfoninis koncertas „Šiandien Maestro Gintaro Rinkevičiaus jubiliejas" Dir. – G. Rinkevičius, rež. – D. Ibel-hauptaitė

VILNIUS

Kongresų rūmai

20 d. 19 val. – simfoninis koncertas „Šiandien Maestro Gintaro Rinkevičiaus jubiliejas" Dir. – G. Rinkevičius, rež. – D. Ibel-hauptaitė

VILNIUS

Kongresų rūmai

20 d. 19 val. – simfoninis koncertas „Šiandien Maestro Gintaro Rinkevičiaus jubiliejas" Dir. – G. Rinkevičius, rež. – D. Ibel-hauptaitė

VILNIUS

Kongresų rūmai

20 d. 19 val. – simfoninis koncertas „Šiandien Maestro Gintaro Rinkevičiaus jubiliejas" Dir. – G. Rinkevičius, rež. – D. Ibel-hauptaitė

VILNIUS

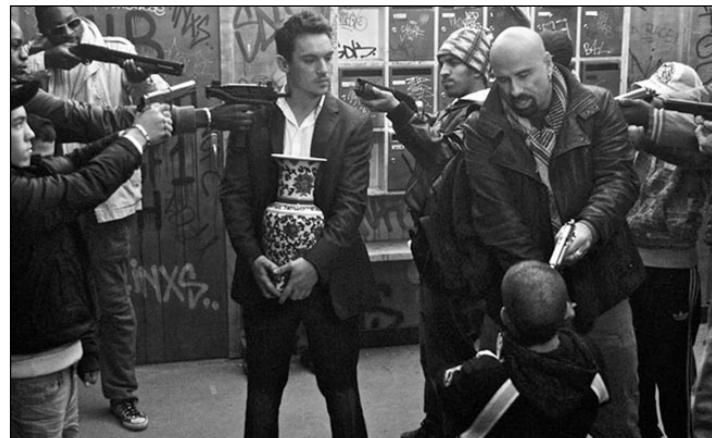
Bibliografinės žinios

MENAS. FOTOGRAFIJA

Klaipėdos menininkų grupė „Doooooris" : [albumas / sudarytoja Egli Deltuvaitė ; tekstai: Egli Deltuvaitė, Gintaras Grajauskas, Agnė Narušytė ; vertėjas Jurij Dobriakov]. – [Vilnius] : Kultūros projektai, 2009 ([Vilnius] : Sapnų sala). – 95, [1] p. : iliustr. – Virš. ir nugar. antr.: Doooooris. – Dalis gretut. teksto liet., angl. – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-9955-891-01-7 (jr.)

LT pinhole fotografija = *LT pinhole photography* : [fotoalbumas / sudarytojas Gytis Skudžinskas ; tekstas: Egli Deltuvaitė ; vertėjas Jurij Dobriakov]. – [Vilnius] : Kultūros menui, 2010 ([Klaipėda] : Druka). – 103, [1] p. : iliustr. – Gretut. teksto liet., angl. – Tiražas [300] egz. – ISBN 978-609-95138-0-5 (jr.)

Alyvinis autobusukas : [romanas] / Maeve Binchy ; iš anglų kalbos vertė Mėta Žukaitė. – Vilnius : Alma littera, 2010 (Kaunas : Spindulio sp.). – 356, [3] p. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-38-467-0 (jr.) :

„Linkėjimai iš Paryžiaus“

Savaitės filmai

Linkėjimai iš Paryžiaus ***

Anksčiau šnipai siuntė linkėjimus iš Maskvos, žlugus geležinėi uždangai, šauniuju CŽV agentų priešai vis dažniau yra ne KGB baisūnai, o teroristai, bet ir vieni, ir kiti mėgsta susitikti Paryžiuje. Džeimsas Rysas (Jonathan Rys-Meyers, pažįstamas iš Woody Alleno „Lemtingo taško“) dirba asistentu JAV ambasadoje Paryžiuje. Kartais jam tenka darbo reikalais susidurti su specialiaisiais agentais. Džeimsas svajoja tapti slaptuoju agentu. Stebuklas įvyksta, kai Paryžius rengiasi tarptautiniam viršiniui susitikimui. Džeimsui patikima tikra misija ir tikras partneris – CŽV agentas Čarlis Vaksas (John Travolta). Džeimsas turi dvi paras rasti su juo bendrą kalbą, antraip žus. Tarp filmo „blogiukų“ knibždėte knibžda tautinių ir rasinių stereotipų – kinų narkotikų prekeivų klanas, pasikėsinimą rengiantys teroristai iš Artimijų Rytų, vargšės narkomanės. Režisieriai Pierc'q Morel, be abejų, įkvėpė filmo produserio Lucu Bessonu patirtis kuriant plataus vartojimo kiną. Taip pat vaidina Kasia Smutniak, Amber Rose Revah, Richardas Durdenas (Prancūzija, 2008). (Vilnius, Kaunas, Panevėžys)

Persis Džeksonas ir Olimpo dievai: žaibo vagis ***

Chrisas Columbusas kûré filmus apie vieną namuose berniuką Keviną, Harį Poterį... Naujojo kûrinio herojus – paauglys Persis (Logan Lermann), vieną dieną sužinantis, kad yra graikų dievų palikuonis. Jis turi įvykdinti misiją ir padėti išsaugoti žmonijos ateitį. Paaugliams filme bus prieinama pateikta senovės graikų mitologija ir gausūs kompiuteriniai triukai. Geriau mažiau ir komiksiskai paprastai nei visiškai nieko, bet Uma Thurman – Medūza ar Rosario Dawson – Persefonė, tiesą sakant, atrodo keistai, o buvęs Bondas Pierce'as Brosnanas, regis, šiotoje salygiškoje erdvėje jaučiasi visai gerai (JAV, Kanada, 2009). (Vilnius, Kaunas, Šiauliai)

Princesė ir Varlius ***

Tiana gyvena muzikos sklidiname Naujajame Orleane. Vieną dieną į jos namus atklydo varlė, kuri ne tik moka kalbėti, bet dar ir tvirtina, kad yra užburtas karalaitis. Tiana svajoja ne apie rūmus, o apie nuosavą restoraną. Tačiau magiškas bučinys, užuot užbaigęs, tik pradės pasakojimą. „Disney“ studija ir režisieriai Ronas Clementasas ir Johnas Muskeris ši filmą skyrė klasikinės animacijos gerbėjams, tiems, kurie pasiūlgo pasakiškos scenérijos ir ne visai dviprasmiškų personažų juokelių (JAV, 2009). (Vilnius, Kaunas, Šiauliai, Panevėžys)

Valentino diena ***

Pasakojimas apie dešimt skirtingų žmonių, kurių likimai netiketai susikerta Niujorke per Valentino dieną. Vieniems tai svarbi diena, kiti stengiasi ją kuo greičiau pamiršti, trečiems reikia jausmų protezų. Kažką paňaus pasiūlys populiarių romantinių komedijų režisierius Garry Marshallas. Jis gerai išmano, kokios sudėtinės malonaus visais požiūriais reginio dalys. Todėl ir naujame filme bus gausu žvaigždžių, jukingų situacijų ir dialogų bei lükescių išspūdymo. Vaidina Julia Roberts, Anne Hathaway, Hectoras Elizondo, Jessica Alba, Kathy Bates, Jessica Biel, Bradley Cooperis, Ericas Danc'as, Patricias Dempsey, Jamie Foxxas, Jennifer Garner, Ashtonas Kutcheris, Queen Latifah ir kiti (JAV, 2010). (Vilnius, Kaunas, Šiauliai, Panevėžys)

Vilkolakis ***

Šūkis „Kiekvienam žiūrovui po pabaisa“ sėkminges įgyvendinamas. Dar prieš dvidešimt metų užtekdavo, kad personažui iškastų musė. Dabar praverčia ir visokie mitologiniai, nacionaliniai ir kitokie baisūnai, kompiuterių triukai. ...Ilgai gyvenęs JAV, Lorensas Talbotas (Benicio Del Toro) grįžta į savo gimtuosius namus Didžiojoje Britanijoje. Vieną dieną jam įkanda vilkolakis ir Lorensas ima virsti pabaisa... Taip pat Joe Johnstone filme vaidina Anthony Hopkinsas, Emily Blunt, Geraldine Chaplin, Hugo Weavingas (D. Britanija, JAV, 2010). (Vilnius, Kaunas, Šiauliai)

***** – ševedras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorius – Linas Vildžiūnas

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Dailė – Monika Krikštapaitytė | Muzika – Kamilė Rupeikaitė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras – Rasa Vasinauskaitė

Stilius – Rita Markulienė | Dizainas – Jokūbas Jacobskis

Maketas – Vanda Čemerkaite | Finansininkė – Brigitė Misuiuviene

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

19, 22–24 d. – Vyrai, kurie spokso į ožkas (D. Britanija, JAV) – 14.40, 17.15, 19.30, 21.30; 20, 21, 25 d. – 12.30, 14.40, 17.15, 19.30, 21.30

19–25 d. – Numylėtieji kaulai (D. Britanija, JAV, Naujoji Zelandija) – 11.50, 14.50, 18, 21 val.

Blogas policininkas (JAV) – 12.30, 15.15, 18.30, 21.20

25 d. – Nenugalimas (JAV) – 21.10

19–25 d. – Valentino diena (JAV) – 11.30, 14.10, 16.45, 19.20, 22 val.

Zero 2 (rež.) – 12.10, 14.30, 17, 19, 21.40

19–24 d. – Vilkolakis (D. Britanija, JAV) – 14.10, 16.30, 18.50, 21.10, 25 d. – 14.10, 16.30, 18.50; 19–25 d. – Princesė ir Varlius (JAV) – 11.10, 13.20, 15.30, 17.45

19–23, 25 d. – Įsikūnijimas (3D, JAV) – 11, 15, 20 val.; 24 d. – 11, 15 val.

19, 22, 23 d. – Persis Džeksonas ir Olimpo dievai: žaibo vagis (JAV, Kanada) – 13.50, 16.20; 20, 21, 25 d. – 11.20, 13.50, 16.20;

24 d. – 13.50; 19–23, 25 d. – Viskas ore! (JAV) – 19.10, 21.50; 24 d. – 21.50

19–25 d. – Popiežė Joana (D. Britanija, Ispanija, Italija, Vokietija) – 20.15

20, 21, 25 d. – Alvinas ir burundukai 2 (JAV) – 12 val.; 19, 22–24 d. – Nasha Russia. Likimo kiaušai (Rusija) – 15.30, 18.15, 20.45; 20, 21, 25 d. – 13, 15.30, 18.15, 20.45

19, 22–24 d. – Tai kur, po velnių, tie Morganai? (JAV) – 18 val.; 20, 21, 25 d. – 13.15, 18 val.

19–25 d. – Linkėjimai iš Paryžiaus (Prancūzija) – 15.45, 20.30

Forum Cinemas Akropolis

19–25 d. – Vyrai, kurie spokso į ožkas (D. Britanija, JAV) – 12.15, 14.15, 16.45, 19.15, 21.15

Numylėtieji kaulai (D. Britanija, JAV, Naujoji Zelandija) – 12.30, 15.30, 18.30, 21.30

Bogas policininkas (JAV) – 11.45, 14.45, 18, 21 val.; 25 d. – Nenugalimas (JAV) – 17.15;

19, 22–24 d. – Valentino diena (JAV) – 13.15, 16.15, 19, 21.40

10.30, 13.15, 16.15, 19, 21.40

19, 22–24 d. – Nasha Russia. Likimo kiaušai (Rusija) – 13.30, 16, 18.15, 20.45; 20, 21, 25 d. – 11, 13.30, 16, 18.15, 20.45

19–25 d. – Vilkolakis (D. Britanija, JAV) – 15.15, 17.30, 19.40, 21.50

Princesė ir Varlius (JAV) – 10.15, 12.45, 15 val.

19, 22–24 d. – Įsikūnijimas (JAV) – 20 val.; 20, 21, 25 d. – 11.15, 20 val.

19–24 d. – Persis Džeksonas ir Olimpo dievai: žaibo vagis (JAV, Kanada) – 14.30, 17.15; 25 d. – 14.30; 19, 22–24 d. – Alvinas ir burundukai 2 (JAV) – 13 val.; 20, 21, 25 d. – 11.10, 13.45, 16.30

19–25 d. – Princesė ir Varlius (JAV) – 10.40, 12.55, 15.15

Zero 2 (rež. E. Velyvis) – 13.30, 19 val.

Viskas ore! (JAV) – 21.25

PASAKA

19 d. – Pasaulis yra didelis ir išsigelbėjimas slypi už kampo (Bulgarija, Slovėnija, Vengrija, Vokietija) – 17 val.; 20 d. – 15.15, 19.30; 21 d. – 13 val.; 22 d. – 17 val.; 23 d. – 16.45;

19 d. – Mis Poter (D. Britanija) – 17.15; 20 d. – 15 val.; 21 d. – 17 val.; 22 d. – 23 d. – 19.15; 24 d. – 17.30; 25 d. – 17.15; 19 d. – Įšminuotųjų būrys (JAV) – 19.15, 22 val.; 20 d. – 16.40, 21.45; 21 d. – 18.15, 21.15;

22 d. – 17.15, 21.30; 23 d. – 17, 21.45; 24 d. – 21.30; 25 d. – 17, 21.30; 20 d. – Naujasis pasaulis (Italija, Prancūzija) – 12.30;

24 d. – 20 val.; 20, 21 d. – Artūras ir minimukai (JAV) – 13 val.; 20 d. – Vienoje kilpoje (D. Britanija) – 17.30; 21 d. – 15 val.; 23 d. – 21.15; 24 d. – 17 val.; 25 d. – 19 val.; 20 d. – Debesuota, numatoma mėsos kukuliukų kruša (JAV) – 10.30; 23 d. – Gyvenimas gražus (Italija) – 11, 13.30, 19.30; 24 d. – 17.10; 25 d. – 19.20; 23 d. – Repriza (Norvegija) – 12.15, 15 val.; 25 d. – 21 val.; 24 d. – Mes nugalėsime (Danija) – 19.30

25 d. – viktorina „Kovos klubas“ – 19 val.

Festivalis „Budos kine“

19 d. – E. Rašimaitės įspūdžiai iš kelionių po Indiją ir Nepalu – 17.30; 19 d. – Himalajai – 21.15; 20 d. – Senovės Tibeto beieškant – 19 val.; 20 d. – Budizmas šiuolaikišame pasaulyje – 21 val.; 21 d. – paskaita „Informacija, meditacija ir požiūrio įgyvendinimas“ – 16 val.; 21 d. – Skaidrusi Lama – 19 val.; 21 d. – Keliautojai ir magai – 21 val.; 22 d. – Tubolo mokytojo žodžiai – 19.30

Ozo kino salė

19 d. – Japonų kino meistrai – 18 val.; 20 d. – Roko legendos. „Pink Floyd“ (muz.) – 16 val.; 22 d. – L. Tolstojaus ekranizacijos – 18 val.; 23 d. – R. Poliansko kūrybos vakaras – 18 val.; 24 d. – Italų kino meistrai – 18 val.; 25 d. – F. Dostojevskio ekranizacijos – 18 val.; 26 d. – Visi kalba, kad aš tave myliu (JAV) – 18 val.; 27 d. – Roko legendos. „The Doors“, „TRex“ (muz.) – 16 val.

KAUNAS

Forum Cinemas

19, 20, 25 d. – Numylėtieji kaulai ((D. Britanija, JAV, Naujoji Zelandija) – 12.50, 18.30; Linkėjimai iš Paryžiaus (Prancūzija) – 20.30

19, 22–24 d. – Valentino diena (JAV) – 15.50, 21.30; 20, 21, 25 d. – 10.15, 15.50, 21.30

19, 22–24 d. – Princesė ir Varlius (JAV) – 13.10, 15.30; 20, 21, 25 d. – 10.45, 13.10, 15.30

19–25 d. – Persis Džeksonas ir Olimpo dievai: žaibo vagis (JAV) – 13.45, 16.30; 20, 21, 25 d. – 11.10, 13.45, 16.30

19–25 d. – Princesė ir Varlius (JAV) – 10.40, 12.55, 15.15

Zero 2 (rež. E. Velyvis) – 13.30, 19 val.

Viskas ore! (JAV) – 21.25

PANEVĖŽYS

Forum Cinemas Babilonas

19–25 d. – Numylėtieji kaulai ((D. Britanija, JAV, Naujoji Zelandija) – 12.50, 18.30; Linkėjimai iš Paryžiaus (Prancūzija) – 20.30

19, 22–24 d. – Valentino diena (JAV) – 15.50, 21.30; 20, 21, 25 d. – 10.15, 15.50, 21.30

19, 22–24 d. – Princesė ir Varlius (JAV) – 13.10, 15.30; 20, 21, 25 d. – 10.45, 13.10, 15.30